

ELŐFIZETES

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK.

4-hasábos polt sor egyszer 20 fl.
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Péntek, április 24.

Mai számunk főbb közleményei:

Egynapos költségvetési vita.
A csermői dráma a nagyváradi tábla előtt.
Az új választói névjegyzék összeállításai.
Fehéri Ármándot fölmentették.
Huszártisztek lovasünnepé.
Egy csendes tárgyalás.
Megegyezés a gázgyárral.
Tarkaságok.

Leánygimnázium.

Arad, április 23

— De nem lesz az egyszerre sok? Megcsinálni a három esztendő nő kereskedelmi iskolát, a mely a kereskedelmi iskolai érettségit szerzi meg a leányoknak; és ugyanakkor megszervezni a leánygimnáziumot, hogy az a diplomás pályák felé egyengetse a nők újabb százait. A mikor a hivatalok és az oklevélhez kötött hivatások már most se bírják el a rájuk nehezült tömegeket és még kevésbé fogják eltarthatni azokat, akik ezután kerülnek rájuk; helyes-e az, ha a tengődők, helyet nem találók sorát azzal nehezítjük, hogy a női versenyt erősebbé tesszük, annak szélesebb ösvényeket vágunk?

Helyes, vagy nem helyes: az másodrendű kérdés. Sőt a nők joga se a perdöntő körülmény. A fontos, az el nem vitatható, meg nem másítható: maga az élet. A természetes, el nem téríthető fejlődés hozta magával, hogy a család, a mely az értelmiség nőit

eddig egymaga eltartotta, mind kevésbé bírja ezt a terhet, és küldi a kenyérkereset harcába őket. Az, a mit eddig egyedüli női hivatásnak tekintettek: a háztartás, a gyereknevelés, részint nem tudja mind a nőket foglalkoztatni, részint könnyen helyettesíthető, a nélkül, hogy a háztartás, vagy a gyereknevelés érdekei megrövidüljenek ez által. Arról nem is kell szólni, hogy a nők közül nem mindegyik alapíthatja jövőjét a sikerült férjhez menésre, és ma már a férjre nem talált, vagy szerencsétlenül házasodott nők bajosan tudnak a tüzhely függelékének módjára megvédeni, mint a mi fiatalokunk hajadonul maradt nénijei. De a dráguló, nehezülő élet, az egyre hevesebb kenyérharc megkívánja, hogy a házasságok közül mindketten munkába álljanak és hogy a munkamegosztás sorrendjén a nőre ne csak a szakácsnő és a dajka hivatása jusson, hanem hogy a nőnek jobban értékesíthető, többet szerző szellemi tulajdonságai is a közös boldogulás érdekében kihasználtsanak. Sőt: dolgoznia kell, más-más pályákon, az apának, az anyának, a fiuknak, a leányoknak, csak úgy, mint ahogy a paraszt addig is a mezei munkába fogta a feleségét és az egész házanépét.

— És nem fog ezzel lezülleni a családi élet?

— Ha csak komolyan nem vesz-

szük az asztalterítőkre himzett axiomákat: „a férfi szívéhez a gyomron keresztül vezet az út” és hasonlókat, akkor nem kell attól félni. Vajon azok a legrosszabb házasságok, ahol például a férj hivatalnok, a nőtanító-nő; vagy ahol a férj is, meg a feleség postahivatalban van; vagy ahol a férj kereskedő, a nő meg az üzletének könyveit vezeti? Vagy Az élet regényei inkább arra mutatnak, hogy az asszonyi hűtlenségekre leginkább az üres, léha, szórakozásokat kereső élet csábít. Az a férfi pedig, aki feleségét csak a konyhai tudása kedvéért becsüli, szánalmas teremtés. Es a gyerekek? Nos, a gyerekeket a szülői szeretet teljes melegével lehet illetni, ha a kenyérkereset óráiban nem vagyunk mellettük s a felügyeletet a stájer bonn, vagy csak egy jó ravaló pesztra felügyelete alatt tartjuk.

— Mindezek, engedje meg, nem egészen új, vagy legalább is párszor már megirt feminista érvek. Arra nem kaptam választ, hogy mi lesz a férfiakkal, a kiket a nők konkurrenciája leszorít, kenyéretlenné tesz?

— Hát bizony ezek lesznek, egyre többen lesznek. Az azonban mindig úgy volt és úgy marad, hogy az ügyesebbek, az életrevalóbbak, az erősebbek letörlik a kevésbé olyanoikat. Ez megvolt a nők konkurrenciája nélkül is és az ellen nem lehet tenni, ha a nők előnyomulása révén

Hangulatok.

Irtá: Nagy Lajos.

I. Az utolsó séta.

A Dembinszky-utcában jártunk, kissé már hallgatagon, egymáshoz simulva. Finom kezét a muffjában melengette, én kezemet a kabátom zsebébe süllyesztettem; balkarjának könyöke a jobbkarom hajlásához feszült, a vállunk összeért, karjainkon át éreztem testének buja erejét és a vérem fölzendült.

Esz bus voltam, semmiért, vagy mindenért, de meg talán sötét és hideg téli estén egy leánnyal egymás mellett lassan ballagni, — ez homályos emlékezés nekem régmúlt fájdalomakra.

A bánat elszáll az esti homályban és átfogja az idegen szíveket is. Ő a Traviatának egy bánatos, lemondó melódiáját kezdte dudolni, fátyolos hangon, reszkető sejtéssel...

Egy fiatal munkás törtetett el mellettünk, bántó robusztussággal kongva bele finom és lágy ütemeinkbe. A villamgyár mellett ballagtunk. A munkás a csöndes és fekete falak tövében kopogott tova, a járdaalatti üreget fedő vaslapon megdübörögtek a lépései. Szembe mindnyájunkkal két cselédleány jött, összefogott kezekkel, szélesívű lengő szoknyákban. A munkás dobantott egyet és támadó, csunya, röhejő férfimozdulattal megbántotta a leányokat. A leányok kuszán kapkodtak a kezükkel, az egyik a munkás kezefejére esepott és szit-

kot kiáltott rá, azután mindketten ostobán nevettek.

„Rut dolog a szerelem” mondtam én tragikus meggyőződéssel.

„A silány emberek szerelme” tette ő hozzám.

„Az jobb nem is látni, jó nem is gondolni rá soha.”

„Hagyjuk a silány, az egyszerű embereket Erzsike! Nem ők a silányok, hanem silány az élet. Nem ők az egyszerűek, hanem minden finomság belétörlik az élet utvesztőibe. Ugy van, ahogy én mondtam: rut dolog a szerelem. Rut a mi szerelmünk is.”

Ő meglepődve, csodálkozva nézett rám. Tudtam, hogy csodálkozásával akarja elhárítani a szavaim erejét, az igazságot, a retentő bizonyosságot és minden bajt. Most már föllobogott bennem a fekete láng:

„Miért ne nevezek meg mindent, amik előttünk libegnek és pörén mutogatják magukat? Vajjon a szöllőt, a sötétséget, a lámpalángokat is letagadjam és elhallgassam-e? Nem rut-e, hogy mi már tízszer ballagtunk együtt hívogató esti magányban és még csak a kezét csókoltam meg és — gyermekes ürügyekkel, tréfák silány segítségét is kérve — a képét simogattam. Nem rut-e, hogy maga, szegény leány, érett testtel immár minden este megmegriad az ágyában, amely dus idomainak édes és forró terhétől reszket és hogy sóhajtsával részvevő rezdülésbe ejti esőndes szobájának pihenő tárgyait. És ezalatt, melleze már magától meddő és haszontalan az én piros vérem száguldása.”

Ő nehéz szívvél hallgatott.

„Maga és én és mindez együtt: a szerelem. Ez szerelem átkozott sors, egy rozoga csinalmány, amelyet mi — a gondolkodók, a beszélők és hallgatók, a tervezők — kimerterkedtünk. Ő rettenetes a mi nyomoruságunk is!”

Ő nehéz szívvél hallgatott.

„Maga látott engem, és ismerni akart. Mert valamit, bármit, sok mindent hitt, ami nincs... És gyötrődve töröm magam, hogy esténként a fasorban — amikor már nem figyelnek a megróvó és följegyző szemek — karomat a karjába ölthessem; ennyiért is gyötrődve töröm magam, mert nem engedi meg, hogy a nyakát megcsókolhassam... És én csak várom, várom a lassan, nehezen, könyörgőn hívogató is alig közelgő percek, a melyben szíva-tapadó csókkal forrasztthassam le ajkait és... csókkal akarom magába ömlesztetni a vérem gyönyörűség-vágyát. Várom azt a csókot és balga hittel remélem, hogy azzal a csókkal a fantáziánk minden bilincsei lehullanak, pedig talán az a csók csupán minden haszontalanságunk utolsó féromüve lesz.”

Ő nehéz szívvél hallgatott.

„Miért legyek én törtető, tervezgető, lépésről-lépésre sunyin tova lopódzó? Miért kell nekem télnem attól, amit akarok? Miért kell magának védekeznie attól, amiért sirnak a vágyai? Miért kell nekünk küzdeni azért, ami az ajkunkon, a karjainkban, a testünkön, a

ugy a férfiak, mint a nők között több lesz a proletár. De semmilyen törvény, és semminő társadalmi intézkedés nem lehet alkalmas arra, hogy megvédje, eltartsa azokat, akik a létért vívott küzdelemben életre képteleneknek bizonyulnak.

— Megvallom, nem egészen tudott meggyőzni és azt hiszem, lesznek kivülem is sokan, a kik nem tudnak önnel egyetérteni?

— Meggyőzni? Nézze az életet: arra a szóra, hogy női felső kereskedelmi iskolát akarnak csinálni, hetven szülő jelentkezik, hogy a leányát be akarja iratni; mihielyt a kormány megadja az engedelmet az aradi leánygimnáziumra, seregestől jelentkeznek a növendékek. Mihielyt ez így van, akkor fölösleges dolog elmélkedni és vitázni a problémákon, a melyeket ugyis az élet dönt el, hanem késedelem nélkül, határozottan és komoly energiával hozzá kell látni, hogy Arad ezzel a két iskolával gazdagabb, fejlettebb legyen.

Egynapos költségvetési vita.

(A képviselőház ülése.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, április 23

A képviselőház ma a bizottságokat választotta meg, azután a költségvetést kezdte tárgyalni. Az ellenzék, határozatához híven, természetesen ma sem jelent meg a Házban.

Az ülés előtt Tisza István gróf felkereste a Ház elnökségét és Beöthy Pál elnökkel, Szász Károly és Simonsits Elemér alelnökökkel hosszasan tárgyalt. Hír szerint a parlament munkarendjét vitatták meg.

(Bizottságok választása.)

A képviselőház ülését Beöthy Pál elnök pont tizenegy órakor nyitotta meg. Bemutatta a delegációk összehívásáról szóló kéziratot, azután pedig Tisza István gróf miniszterelnök beterjesztette az állami számvétség jelentését

az 1913. év negyedik negyedében előfordult tulkidásokról.

Ekkor került a sor a Bizottságok megválasztására. A szavazás két részben folyt azért, mert a közoktatásügyi bizottság és a hatodik bíráló-bizottság tagjaira a horvát képviselők nem szavazhatnak. A szavazás tizenkét óráig tartott és a többség által jelöltek győzelmével végződött.

A választás eredményének kihirdetése után az elnök negyedórára felfüggesztette az ülést, hogy az alatt megalakuljanak az egyes bizottságok.

(A költségvetés ismertetése.)

A felfüggesztett ülést egy órakor nyitotta meg újból Beöthy Pál elnök. Ez után áttértek az 1914—15. évi állami költségvetés tárgyalására.

Hegedüs Loránt előadó ismertetette a költségvetés mérlegét. A költségvetés nehéz gazdasági konjunktúrának hatása alatt áll, de ebből nem következik az, hogy a kishitűség magvát hiúsítuk szét hitelezőink között. Meg kell állapítani, hogy a pénzügyminiszter a szeszadó huszfilléres emelésén kívül nem irányzott elő semmiféle adóemelés. Nagyon rossz szolgálatot tesznek azok, akik azt mondják, hogy a költségvetés nem reális, mert nekünk a külföldön milliárdos hitelezőink vannak. Az ilyen sötét hírek aztán az állami kölcsönök kamatában jutnak kifejezésre, ez a kamat pedig minden egyes embernek a zsebéért érdekl. Hegedüs Loránt beszéde két órakor ért véget. Az ülést délután négykor folytatják.

(Vajda-Vojvoda mint ellenzék.)

A képviselőház délutáni ülését negyed ótkor nyitotta meg Simonsits Elemér alelnök. Az ülés elején felszólal Vajda Sándor. Beszédét azzal kezdi, hogy egymaga képviseli a Házban az ellenzékét. Gunyosan emlékezik meg a távollévről, akik törvényhozói kötelességüket csak a delegációban fejtik ki. Bejelenti, hogy a román nemzetiségi párt a parlamenten kívül küzd az általános választójogért és panaszkodik, hogy a román képviselők közül senki sem foglal helyet a delegációban. Ezután rátér arra a jelenségre, hogy az ellenzéki képviselők és sajtójuk részéről népgyűléseken és a közélet egyéb fórumaiban a legnagyobb nyíltsággal jelennek az orosz barátság. Ha ezeket a vádakokat nem magyar

emberektől hallották volna, bizonyára a hazarülés vádjával illették volna őket igen sokan azok közül, akik egyre a hazai románságot vádolják, hogy el akarja szakítani Erdélyt. A monarchia saját magának tulajdoníthatja, hogy elvesztette a románok és szerbek simpatíáját, félt, hogy most a németeket is elfogjuk játszani. Nagy kérdés, hogy a veszély pillanatában mellénk állana-e az orosz hadsereg. Kéri a kormányt, hogy ne sajnáljon semmi pénzt a hadsereg fejlesztésére. A költségvetést pártja nevében visszautasítja.

(Tisza válasza a nemzetiségi bajokról.)

Tisza István gróf néhány rövid megjegyzést kíván tenni Vajda Sándor beszédjére. Kijelenti, hogy mindazok az ígéretek, amelyeket a kormány a nemzetiségi vita alkalmából tett, a legrövidebb idő alatt meg fognak valósulni. Így legközelebb meg fog jelenni a vallásoktatást szabályozó rendelet. Kijelenti, hogy itt senki se tekinti harmadrendű polgároknak a románokat, sőt rámutat arra, hogy a hazai románok szociális tekintetben sokkal jobb helyzetben vannak, mint akár Romániában, akár Oroszországban. Ami a hadsereg felszerelését illeti, utal arra, hogy a hadsereg harcoképessége sokkal magasabb nívón van, semmint a hadseregellenes nyilatkozatokból kitűnik. Egyetért Vajdának azzal a kijelentésével, amelyet bizonyos körök ruzsofil törekvéseire nézve mondott. E kérdéssel nem akar bővebben foglalkozni, mert lesz alkalma e mulatságos dologgal a delegációban foglalkozni. Mégis elismeréssel kell fogadni, hogy épen Vajda bátorodott ezt a kérdést felvetni, kinek Gerovszkyhoz való viszonya közismertes. (Nagy mozgás.)

Vajda Sándor: Majd megfelelek.

Tisza István: Kérem, örülni fogok. Különben kérem a költségvetés elfogadását.

(Vajda és a Gerovszky testvérek.)

Vajda Sándor kijelenti, hogy a két Gerovszky testvérrel életében csak keveset találkozott, az egyikkel egyszer, a másikkal háromszor. Most mindkét testvér ruzsofil törekvései

lelkünkben van? Miért kell bátraknak lennünk? Miért kell gyáváknak lennünk? Miért kell egymásba vetnünk minden bizodalunkat és miért kell egymástól tartanunk? Miért kell nekünk egy rohán, huzódózó, kerülgető, el-ellibbenő végtelenül gonosz játékot tőrünk, amelyet mi magunk mivelünk, amely mégis körülöttünk gomolyog és mi csak hanytorgatott és cibált emberke-tárgyak vagyunk a közepében?

Ó nehéz szível hallgatott.

„Istenem, milyen furcsa mindezt fölgon-dolni! Milyen furcsa is az, hogy én már sok-szor szerethettem semmirevaló szerelemmel a nőket — és akit igazán szerettem, az nem lehetett az enyém soha! Milyen furcsa is az, hogy örökre elromlik minden, ha én most ezt mondom:”

„Itt vagyok. Nézzen rám Erzsike, hallja a szavam és tegye a kezét a vállamra! Csak az vagyok, amit lát, hall és érez. Semmi több. De maga tetszik nekem, nagyon tetszik, én kívánom, én szeretem magát. Talán örökké tudnám szeretni, talán a maga ruganyos és forró teste örökké fel tudná gyújtani az én kívánásaim tüzeit... Én esodálatosan boldog leszek, ha maga az enyém lesz; de sirva, üvöltve, ziszegve fogok fetrengeni, mint forró lágában, a kinban, ha most vége közöttünk mindennek... Milyen furcsa az, hogy vége közöttünk mindennek, ha én ezt így egyszerűen, nyíltan megmondom... Ó, rut dolog a szerelem, édes Erzsike, rut és fájdalmas.”

Ó nehéz szível, fojtott sirással hallgatott.

„Most tehát utoljára sétáltunk együtt, Erzsike. Isten vele.”

Ó sápadt volt és reszketett. Csaknem sirva mondta:

„Miért tette ezt velem?”

„In megfordultam és mentem. Még egyszer — akkor utoljára — hallottam a hangját, a nevemet kiáltotta kétségbeesetten; de már vissza nem néztem, tekintetemet a hideg és kemény téli égre vetettem és a fogaimat rettentetes, dacos, gyötrelmes erővel szoritottam össze.”

II. Ékkövek, arany színekben.

Én, amikor hosszan és mélyen nézek bele a csillagokba, azt érzem, mintha milliárd távoli ujongó kiáltást hallanék, mintha a milliárd reszkető tűző csillag mindmegannyi ilyen ujongó kiáltás volna.

„És egészen tüzes volt már a kis kopasz ember arca, amikor ezt mondta a társainak s a két zöld szemé reszkető tüzrel úgy ragyogott, mint két égi csillag.”

Egy borotvált, sápadt, lomposhaju fiatal ember emlékező rajongással csapott bele a már zengő hurokba:

„Ó, nagyszerű a csillagos ég!... Talán ez maga az Isten! A Hatalmas és Végtelen. És a csillagok az Isten szeméi. Mert szem a csillag, az bizonyos és amint a lélek ragyog az emberi szemben, úgy ragyog minden csillagban a Végtelenség.”

Most mindnyájan egymás szemébe néztek és figyelmesen hallgattak, mert ez egy esodálatos zenekar volt, szívták az egymás lelkének messziről való légies muzsikáját.

... Szép, lassu tempójú dekrescendo után — mialatt pompás ernyedséggel ereszkedett le egyikük könyöklő karja az asztalra — teljes

szünet következett, majd egy öreg, ziháló mellű ur nyúlt a boros pohara után.

Jel volt ez a mozdulás, nyáltak a csontos jobbok valamennyien és megingott a poharakban az aranyárga tűz-ital.

Mikor letették a poharaikat — tompán kopantak azok — így szólt az öreg ziháló mellű, küzdelmes, igen lassu beszédű:

„Legszebb dolog, fiaim, a mámor! És az aranyárga és a rubinvörös tündöklő bor, mert ebben szunyad a mámor. Vagy tud-e valaki szebbet annál a hangulat-áramnál, mikor keserűen, megbáztóan vállára ejtem a kezem, két rezgő könyecseppen azt nézek a szemébe és mélybugásu hangon ezt mondom neki:

Cimbora! Azért én nem haragszom rád. Azért én szeretlek téged, édes kedves cimborám, kocintsunk még egyet!”

Mindnyájan bólintottak. Aztán lassan fordították a fejüket és tágra nyílt szemmel bámultak a bejáró felé. Pompás pár, egy estélyi öltözötű ur és egy gyönyörű, selymes, ékszeres nő léptek be az ajtón. Büszke, nyugodt járással lépdelték. Fehér abroszu, csillogó edényű asztalhoz haladtak s lehántva felső ruháikat, könnyedén helyett foglaltak mellette. Az asszony mindkét fehér kezével megsimította a haját. Ha mozdultak a kezei, gyönyörű és lágy vonalak rajzóldtak a levegőbe.

Merengve nézték az asszonyt a boros cimborák és balgán élénkültek és edződtek a fényben és melegben, mely az asszonyból, mint a nappól szétsugárzott. És ellenséges indulattal nézték a férfit.

Egyikük, egy marcona, kard bajuszu férfi, akinek az egész leányról valami ősemberi vad-

miatt le van zárva. Ha azonban Tisza István gróf tudná, hogy ő mit beszélt Gerovszkyval, akkor nem merné őt így megtámadni. Elmondja, hogy egy alkalommal Gerovszky ajánlólevelével egy ifju jelent meg nála Karlsbadban és előadta, hogy őt üldözik a budapesti detektívek, mert ruthén testvéreinek elnyomatása ellen küzd. Az ifjuval hosszabb beszélgetést folytatott a román nép helyzetéről és kijelentette neki, hogyha ruthén politikát csinál, szívesen támogatja, de ha ruszofil törekvéseket akar támogatni, akkor ne számítson rá. A fiatalember gyakran járt még nála és mindig a ruszofil törekvésekről beszélt. Végül kiderült, hogy ez a fiatalember nem más, mint Duliskovics határrendőrségi detektív. Kéri, hogy szembesítsék őt Duliskovicsossal.

Tisza István gróf: A Lólnapi ülésen módomban lesz rá, hogy bemutathassam azt az ajánlólevelet, amelyet Gerovszky intézett Vajdához. (Nagy mozgás.)

Vajda Sándor: Ez lehetetlen, hisz az ajánlólevél nálam van.

Tisza István gróf: Ha hamisítás, majd ki fog derülni.

Vajda Sándor: Hisz a levél nálam van.

Tisza István: Kérem, hallgassuk meg egymást. Majd holnap bemutatom Gerovszky ajánlólevelét, amelynek szövegéből ítélve joggal tehettem azt a kijelentést, amelyet az előbb tettem. (Helyeslés.)

Scitovsky Béla (munkapárti) a községi önkormányzat fejlesztéséről beszél és elfogadja a költségvetést.

A vitát ezzel bezárták és a Ház a költségvetést általánosságban elfogadta. A kisebb tárcánál Antal Géza előadó nem él a szólás jogával. A Ház a kisebb tárcák költségvetését elfogadja.

Beöthy László a belügyi tárca előadója részletesen ismerteti a belügyi költségvetést és elfogadásra ajánlja. A vitát ezután félbeszakítják és elhatározzák, hogy a holnap esti ülésen a delegátusokat választják meg és folytatják a belügyi tárca költségvetésének általános tárgyalását.

ság eikázott, egy mély, fekete, tűzesszemű, aki rettentően tudhatott baragudni és gyűlölni, nyugodt, engesztelődő elismeréssel monddta:

„A férfi még jobban tetszik nekem. Rajta ékesség ez a gyönyörűség nő. Az óvé az erő, a hatalom, a megbecsülés, ő szerezte és megtartja kincsét, a szép nőt. Nyugodt és biztos az uralmában. Lám, csak rá kell nézni, csak fel kell szívni az acélsugárzást, mely belőle árad és megérzi az ember, hogy az olyan férfi, aki egy csapással leüti a másikat az asszonya miatt. De egyetlen egy mozdulattal elveti a maga életét is az asszonya üdvéért.”

Igy beszélt a vad ábrázatu ember és megállapításainak nyomatékául megemelte hatalmas öklét és kongó zajjal csapta le az asztalra.

Ismét hallgattak. Sirva-vágyó és borus volt a szeme a lomposhaju, borotvált és sápadt fiatal embernek. De ahogy nézett és bámult a messzi, nagy távolságokba tekintete, valamin hirtelen fennakadt és végtelenül gyöngéd, jó-ságos mosoly rezdült meg az ajkain. És így kezdett beszélni:

„Legszöbb, leggyönyörűbb, legédesebb dolog a világon egy kis gyermek, egy kis leányka, úgy négy-öt éves, akinek szöke a haja, piros ingecske van rajta, kővérke lábai a rövid harisnyájától térdén felül meztelenek, a haja hullámosan ömlik el a nyakán és a vállán és a kis leányka lágy, nevetséges léptekkel tipeg az édesanya oldalán, akinek jobbkezeben tartja a balkezét s míg az fáradt és érett lépésekkel halad és gyöngéden húzza a kis gyenge kart, a leányka primitív buzgalommal iparkodik mellette és szaporítja parányi lépéseit...”

Fehéri Armándot fölmentették.

Az esküdtek döntése Barát Armin pörében.

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, április 23.

A bíróság tegnap elrendelte a bizonyítást arra vonatkozóan, igaz-e, hogy Barát Armin köztisztviselő minőségét haszonélzésre használta föl. Ezen a szigorúan kijelölt kereten belül megállapította a bizonyítás módját is. Nevezetesen elfogadta bizonyítási eszköznek Barát Arminnak Pallós Ignáchoz intézett leveleit, a könyvkivonatokat, Temesvár város polgármesteri hivatalának a bírósághoz intézett átiratait s Barát Armin kinevezésére vonatkozó okiratokat. Egyebekben a bíróság a bizonyítás főlvetelét mellőzte, mert a vádlott pozitív bizonyítékokat egyéb vádjaira vonatkozólag nem ajánlott föl. Ebben a keretben folyt le ma a bizonyító eljárás, amely után az esküdtek Fehérit felmentő verdiktet hoztak.

Barát levelei.

Az elnök kilenc órakor nyitotta meg a tárgyalást s elrendelte a levelek és okmányok fölolvását.

Az egyik levélben Barát Armin sürgeti azt a honoráriumot, melyet Pallós a temesvár-vasuti vasut lanszirozásáért kikötött magának. A levél így szól:

Kedves barátom! Viktor utján köszönettel vettem, melyszerint a varjasi vasut körül tett szolgálataimért az eddigi (részben Kabosnak is átadott) 900 koronán túl e hónap 5 ikén 1100 koronát és az óvadék letétele után, mely, remélem, mihamarább lehető lesz, miután a törvényjavaslat már be van nyújtva, további 3000 koronát leszel szíves számomra folyósítani. Nagyon kérem ez irányban baráti titoktartásodat és biztosítalak, hogy bármikor örömmel állok rendelkezésedre. Az 1100 koronát légy kegyes holnap irodaszolgád által nekem ide, a hivatalba felküldeni. Ha kívánod, az összegről elismervényt is adok. Remélem, hogy mihamarább alkalmat adsz az összejövetelre, talán valami újabb okos dolgot kiúthathatnék. Hálás köszönetem ismétlésével vagyok igaz hived Barát Armin.

Egy másik levél így szól:

Budapest, 1906. május 22.

Kedves barátom! Ne vedd rossz néven, ha abban a föltevésben, hogy ezerféle elfoglaltságod közt rólam elfeledkezél, szíves emlékeztetbe hozom e hónap közepére tett ígéretedet, mely egyrészt a varjasi vasut lanszirozása körül eszközölt közbenjárásom díjazására, másrészt arra vonatkozik, hogy alkalmat kívánás adni neked teendő újabb szolgálatokra, melyeknél egyéniséged iránt érzett mély nagybecsülésem s rokonérzésesemnél fogva fokozott készséggel állok rendelkezésedre. Minthogy ez iránt máig hirt nem kaptam s a tudvalevő ügyben családom az előkészületeket és bevásárlásokat, bár hivatalosan a dolog nem perfekt még, bizonyos rendszer szerint folytatja, a mire mindig újabb összegek igényeltetnek, bizalommal és barátsággal fordulok hozzád s kérek, hogy a nekem szánt jutalék teljes összegét megállapítani s azt velem közölni, az összegnek egy részét pedig, ha csak lehet, most folyósítani kegyeskedjél. Most, hogy ügyeim rendbe jöttek, remélem, hogy jó szolgálataimmal rendelkezésre lehetek s talán társadalmi téren is gyakrabban fogom élvezni a te és bájos nőd kedves társaságát. Magamat szíves barátságodba ajánlva, maradtam lekötözött hived. Barát Armin, s. k.

Egy harmadik levélben, mely 1907-ben kelt, 500 koronát kért Pallóstól egy végrehajtás rendezésére. Meglehetesz győződve, írja, hogy érdekeidet a jövőben nagyobb buzgalommal fogom előmozdítani.

Fölolvastak több fizetési utalványt, melyeket Pallós Ignác küldött Barát Arminnak.

Egy negyedik levélben Barát Armin elismeri, hogy Pallóstól 4800 koronát fölvetett s kijelenti, hogy ebből az ügyből kifolyólag semmi követelése immár nincs.

Egy másik levélben egyelőre kölcsönképen kér pénzt Pallóstól. A pénzt, írja valamely hivatalnokod neve alatt küld, nehogy a postán tracesra adjon alkalmat.

1907. október 18-án a következő levelet írja Pallósnek:

Budapest, 1907. 18. X.

Kedves Náci! Tegnapelőtt meglehetősen megnyugodva s irántad való nagy hálával elsen telve távoztam, de tegnap, mikor ezeket az összebonyolult dolgokat rendezni akartam, mégis beletört a bicskám és súlyos kellemetlenség fenyeget, mely elől csak úgy szabadulhatok, ha ma déli 1 óráig 550 koronát lefizetek. Egyébre már ennyi elment, hogy ehhez most pont 350 korona hiányzik. Ha ezt elő tudnád nekem keríteni (én már mindent megkísérletem s egész éjjel nem aludtam) november 4 éig békén hagylak, addig már csak tudok vala' ogyan magamon segíteni. Meglehetesz győződve, hogy csak a legsúlyosabb következmények elől való menekülés okáért fordulok ismét hozzád s hogy nem fogok addig nyugodni, míg valami nagy szolgálattal igazán érzett hálámat be nem bizonyíthatom... Mindamellet legközelebb el kell menni a kabaréba. Mert hát: szegények vagyunk de jól élünk. Olel igaz hived Armin.

1907. október 23-án azt írja Pallósnek, hogy végrehajtás veszedelme fenyegeti, kéri Pallóst, hogy küldjön neki ezer koronát, különben lefoglalják a fizetését. Októberben hivatalos utra megy Németországba s akkor több kitűnő összeköttetést fog létesíteni.

Egy jegyzékben elismeri, hogy Pallós Ignác pénztáránál kölcsönképpen 500 koronát fölvetett.

Egy Trouville kelt levélben 1912. augusztus 20 án a következőket írja:

Kedves Náci barátom! Azért választom a szokásos levelezőlap helyett ez egyszer a levélformát, mert értesíteni kívánlak, hogy az Országos Tisztviselői Bank Részvénytársaságnál érettem 1910. május hónapjában vállalt szavatosság és jótállás immár megszűnt. Nem lett volna előnyömre, ha a fizetésre oly nagy összeggel vezetett letiltás tovább is fennmaradt volna, kényes és exponált állásomban ez mindenestre ártott nekem és ezért minden-áron véget kellett vetnem, a mi még elutazásom előtt sikerült is.

Csak azért nem szoltam már julius elején, mert a váltók augusztus 12 én jártak le s be akartam várni, míg azoknak visszaadásáról értesítést kapok. Ma értesít a feleségem, hogy a váltók és a szerződés, illetőleg a kötelezvény már kezei közt vannak s így kötelességemnek ismerem ezt neked jelenteni, újból is szívem egész melegével hálás köszönetet mondva neked igaz és őnzetlen barátságod ily nemes tanúsításáért, melyhez fogható ez életben igen kevés ember részéről tapasztaltam. Arra kérek, tarsd meg részemre oly becses és kedves hajlandóságodat s légy meggyőződve, hogy a kérdéses ügyben beállott változás az én érdekeimet irányodban és tied iránt a legkisebb mértékben sem másítja meg.

Okiratok.

Temesvár város polgármesterének átiratát olvasták most föl. E szerint Barát Armin 1898. január 1-től 1905. végeig volt törvényhatósági bizottsági tag. Tagja volt a gazdasági bizottságnak is. Fölolvasták Barát Arminnak a polgármesterhez intézett levelét, melyben bejelenti, hogy törvényhatósági bizottsági tagságáról megváltozott viszonyai miatt lemond. A lemondó levél 1906. január 22 én kelt.

Fölolvasták Temesvár város közgyűlési határozatát amelyet abból az alkalomból hoztak, hogy Barát Armin királyi tanácsosá nevezték ki. A határozat meglehetősen hangos emlékszik meg azokról az érdemeiről, melyeket Barát Armin Temesvár kultúrája és gazdasági életének fölvirágzása körül szerzett magának.

Fölolvasták Barát Ármint kinevezési okmányát, mely Fejérváry Géza báró aláírását viseli. A dekretum szerint Barát Ármint 1905-ben nevezték ki a miniszterelnökségi sajtóirodába sajtótudósítónak a IX. rangosztályba összesen 3400 korona fizetéssel.

Egy esküdt indítványa.

Kerekes Izsó dr. esküdt kéri, hogy hallgassák ki Pallós Ignácot arra nézve, igaz-e az, hogy Barát Ármint közölte vele a miniszterelnökségnek azt a határozatát, mely szerint a Máv. kihelyezi a pályaudvarokat. Azonkívül szeretnék tudni, úgy mond az esküdt, mit értett Barát Ármint ur akkor, mikor azt ígérte Pallós-nak, hogy a jövőben nagyobb sikerekkel fog az érdekében eljárni.

Az elnök (Baráthoz): Kíván-e nyilatkozni?

Barát Ármint: A mi a pályaudvarok kihelyezését illeti, kijelentem, hogy abszolúte nem emlékszem, hogy valaha ilyen határozatot fordítottam volna. Magam kértem erre nézve a bizonyítást, mert ez a legmérgezetebb támadás, melyet ellenem intéztek. Hogy mit értettem az alatt, hogy Pallós érdekében nagyobb sikerrel fogom kijárni, az semmi egyéb nem vonatkozott, mint arra, hogy a viszonyai rendezésére valamit teszek.

A bíróság az esküdtek azt a kérését, hogy Pallós Ignácot tanuképen hallgassák ki, megtagadta. Mert az ő vallomása bizonyítéknak nem volna tekinthető.

A kérdések.

Ezzel a bizonyító eljárást befejezték s az ügyész átadta a bíróságnak az esküdtekhez intézendő kérdések szövegét.

Két kérdést kíván az ügyész az esküdtekhez intézni. Az egyik a ténykérdés. A másik kérdés az, hogy a vádlott nyilvános rágalmazást követett-e el.

Ráth Endre dr. egy harmadik kérdést is kíván intézni az esküdtekhez. Azt a kérdést, igaz-e az, hogy Barát Ármint Pallóshoz intézett levelében akkor, mikor már köztisztviselő volt, a temesvár—varjasi vasut lanszirozásáért 5000 koronát, majd újabb meg újabb honoráriumot kért és kapott, stb., stb. s hogy ez által a vádlott bizonyította-e állítását.

Az ügyész: Kéri a bíróságot, hogy ha ezt a kérdést fölteszi, szólítsa fel a védőt, jelölje meg pontosan azt, hogy Barát Ármint mint közhivatalnok mit tett Pallós Ignác érdekében.

A bíróság ezután a kérdések megállapítása végett visszavonul.

Több mint egy órai tanácskozás után fél tizenkét órakor a bíróság következően állapította meg az esküdtekhez intézendő kérdések szövegét:

I. Igaz-e, hogy a Pesti Hirlap című napilapnak Budapesten nyomatott, 1913. január hónap 22-iki keltezéssel kiadott számában Barát Ármint szerepe feliratu és a vádiratban idézett kitételeket tartalmazó közlemény Fehéri Armand, a szerzőként szereplő vádat írta és az ő beleegyezésével tétetett közzé? Igen vagy nem?

Ha az első kérdésre hétnél több igen.

II. igaz-e, hogy Barát Ármint Pallós Ignácól kikötött jutalom és kért kölcsön címen pénzüsségeket fogadott el és hogy viszontszolgáltatul azok fejében annak temesvár—varjasi vasutépítési vállalatát illetően köztisztviselői minőségben szerzett értesüléseit annak tudomására hozta, igen vagy nem?

Ha az első kérdésre hétnél több igen.

III. Fehéri Armand vádlott az első kérdésben leírt cselekménnyel olyan tényt állított-e Barát Ármint miniszterelnökségi sajtótudósítóról, amely valóságos esetben vele szemben bűnvádi vagy

fegyelmi eljárást vonna maga után, vagy őt közmegejtésnek tenné ki? Igen vagy nem?

Ha a III. kérdésre hétnél több és a második kérdésre négyenél több igen, akkor

IV. a vádlott a második kérdésben említett cselekményekkel vagy azok bármelyikével bebizonyította-e a vádiratban megjelölt szavakban foglalt tényállítás valóságát, igen vagy nem?

A kérdések fölvetése után Nagy Béla dr. ügyész mondotta el vádbeszédét.

A felmentő verdikt.

A délután fél ötkor kezdődő folytatólagos tárgyaláson az elnök megkérdezi a feleket, hogy kívánják-e bármi tekintetben indítványt tenni.

Ráth Endre dr. védő azt kéri, hogy az esküdtekhez intézendő második kérdést folytatólag bővítsék ki a következőképen: „vagy levélbeli ígéretnek alkalmazásával köztisztviselői kötelességét megsértette, igen, vagy se?”

Nagy Béla dr. a kérelem elutasítását kérte, azonban a második kérdés kibővítését indítványozta oly értelemben, hogy egyenként sorolják fel, mely hatóságoknál, vagy személyeknél járt közben Barát Ármint és hogy konkrétan jelöljék meg, minő hivatalos értesülései voltak sértettnek, amelyeket Pallós-nak tudomására hozott. A kérdésnek ilyen kibővítését a védő ellenzte, a bíróság pedig mind a két indítványt elutasította. Az ügyész és a védő emiatt semmiségi panaszt jelentettek be.

Gangel Öln dr. szavazóbíró felolvasta az esküdtek elé terjesztendő kérdéseket, majd Mikovich bíró az esküdtszék elnöke kitanította az esküdteket teendőikre nézve. Az esküdtek ezután verdikthozatalra vonultak vissza.

Másfél órai tanácskozás után az esküdtek választott főnöke, Popper Kálmán tókes kihirdette, hogy a verdikttel elkészültek. Mikovich elnök megnyitotta a folytatólagos tárgyalást, amelyen az esküdtek főnöke felolvasta a verdiktet.

— *Becsületemre és lelkiismeretemre isten és ember előtt bizonyítom, hogy az esküdtek határozata a következő. Az első főkérdésre hétnél több igen. A második kérdésre hétnél több igen, a harmadik kérdésre hétnél több igen, végül a negyedik kérdésre hétnél több igen.*

A verdikt kihirdetése után élénk mozgás támadt a tárgyalóteremben, az elnök ezután behívatta Fehéri Armandot s előtte is felolvasta a verdiktet. Miután az esküdtek felmentő verdiktet hoztak, a bíróság a teremben halk hangon tartott tanácskozás után meghozta ítéletét, amelyben

Fehéri Armandot sajtó útján elkövetett rágalmazás vétsége alól felmentette s a felmerült költségek megfizetésében Barát Ármint elmarasztalta.

Nagy Béla ügyész a büntetőperrendtartás 385. §-ának c pontjában foglalt okok alapján semmiségi panaszt jelentett be fönntartva eddig bejelentett semmiségi panaszait is. Ráth Endre és Fehéri Armand megnyugvással vették tudomásul az ítéletet és visszavonták bejelentett semmiségi panaszukat. Az ítélet kihirdetése után a halgatóság éljenzésbe tört ki, mire az elnök erőlyes szavakkal figyelmeztette a közönséget, hogy az esküdtek nem szorultak rá a hallgatóközönség elismerésére és éljenzésére. Ezzel a tárgyalás fél hétkor véget ért.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Egy csendes tárgyalás.

— *Siketnémák a járásbíró előtt. — Az Aradi Közlöny tudósítójától.*

Arad, április 23.

Különös társaság gyűlt össze ma délelőtt Ottrubay Dezső kir. járásbíró hivatalos helyiségében. Egy magánlaksértési ügyben három terhelt és négy tanu jelent meg, akik valamennyien — siketnémák. Ez év elején Hoffmann Ádám siketnéma iparos baleszeretett egy Török Mariska nevű huszonéves siketnéma leányba, aki Walder Etelka Szabadság-tér 11. szám alatti lakos siketnéma himzónél lakott.

A siketnéma Romeo meg is kérte megfelelő gesztusokkal Juliáját, aki azonban hang nélkül bár, de kikosarazta. Másnap Hoffmann még két siketnéma társával megjelent Walder Etelka lakásán, rátámadt a nőkre, meg is ütötte őket s csak rendőrrel lehetett a lakásból eltávolítani. A siketnémák ma már reggel kilenc órakor megjelentek a folyosón élénk gesztusu s hangos, de artikulátlan szavakból álló diskurálásukkal magukra vonták a figyelmet. Ottrubay járásbíró a siketnéma tolmácsért küldött, de az sokáig váratott magára.

A tanuként beidéztet siketnémák már türelmetlenek lettek, végre a járásbíró maga elé citálta őket s a jegyző valahogy jelbeszéddel megkérdezte a főmagánvádló Walder Etelkától, hogy kívánja-e a terhelték megbüntetését. A siketnéma kisasszony örült, hogy a hosszas várakozásnak már vége, kézzel-lábbal intett, sőt még szóval is kimondta, hogy „nem” s így a járásbíró a további eljárást beszüntette.

§ Békésen elintézett sajtópör. A múlt évben Papp János dr. a Nagyvárad című lap felelős szerkesztője a Vidéki Hirlapírók Országos Szövetségének 1000 koronás ösztöndíjával Romániában tett tanulmányutat. A román hadsereg ep akkoriban vonult Bulgária ellen s Papp egy bukaresti levélben lapjában a román ezredek hiányos felszereléséről s a hadsereg szállítók visszaéléseiről írt. Az aradi Romanul reflektálva Papp János dr. cikkére a szerkesztőt keményen megtámadta, renegátnak nevezte s azt állította róla, hogy azért ment Romániába, hogy ott kémkedjen. Papp dr. sajtópört indított, amelynek során a cikk szerzőségét Szavu Konstantin, A Romanul felelős szerkesztője vállalta el. A sajtópörben ma tartotta meg a főtárgyalást az aradi kir. törvényszék. Szavu mindjárt a tárgyalás megnyitása után a következő nyilatkozatot olvasta fel:

— Kijelentem, hogy az inkriminált cikkben főmagánvádló személyét sérteni nem akartam s miután beláttam, hogy állításaim alaptalanok, ezennel bocsánatot kérek tőle.

Papp dr. ezzel az elégtétellel beérte s így az ügy békés elintézést nyert.

§ Az új vezető ügyész hivatalában. Eckensoerger Károly kir. ügyész, akit, mint mai számunkban megirtunk, az igazságügyminiszter az aradi kir. ügyészség vezetésével bizott meg, a mai napon a vezetőügyészi hivatalt elfoglalta.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	— 151
mellékállomás,	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — — — — 151
Nyomda	— — — — — 151

Halálba menekült a gyilkos.

— Megtalálták a bekötött orru ember holttestét. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 23.

A Borona-utcai gyilkosság elkövetője, — amint azt mai lapunkban megírtuk — a véres tett elkövetése után hajdonfővel, meztláb menekült a gyilkosság színhelyéről. Hettmann Géza az éjszaka folyamán nem is sikerült elfogni, bár a rendőrség egész hajnalig nyomozott a gyilkos után, nem találta meg. Bizonyosra lehetett venni, hogy a gyilkos nem rejtőzhet sokáig, mert külseje olyan volt, hogy akárki rögtön felismerte volna. Ma reggel azután kiderült, hogy Hettmann Géza nem várta be, amíg utoléri az igazságszolgáltatás keze, hanem miután sógornőjét megölte, önmagával is végzett.

Reggel fél hatkor ugyanis azt jelentették a rendőrségnek, hogy a löversenyter északnyugati sarkán szélült fejjel fekszik Hettmann Géza, mellette van a revolver, amelylyel kioltotta életét. A hatósági orvos és az inspekción rendőrtisztviselő azonnal kimentek a jelzett helyre, ahol már holtan találták a gyilkost. Valószínű, hogy Hettmann közvetlenül a gyilkosság elkövetése után, a Borona-utcaból egyenesen a löversenyterre futott s minthogy csak későn vették észre szökését, zavartalanul eljuthatott odáig. Itt megállapodott és revolverével, amelyet futása közben kezében tartott, agyonlőtte magát. Hogy lelki tusakodás előzte-e meg az öngyilkosságot, avagy a borzalmas tett utáni öntudatlan állapotban habozás nélkül eresztett golyót szájába a Széchenyi gőzmalom kocsisa, azt már nem lehet megállapítani, minthogy az éjszakai revolverlövést nem hallotta senki, s csak kihült holttestére akadtak reggel a járőrök. A holttest állapota azonban azt mutatja, hogy az öngyilkosság még az este folyamán megtörtént. Hettmann Géza holttestét a temető halottasházába szállították. Hogy felboncolják, vagy boncolatlanul temetik-e el, ebben az irányban még nem történt intézkedés.

Ma reggelre az ügy összes aktái már átkerültek a rendőrség bünyügyi osztályához. Az iratokat innen átküldték az ügyészséghez, ahol rávezették, hogy a lapok részére a következő tudósítás adható ki a gyilkosság újabb fejleményeiről:

— A löversenyter északnyugati sarkán, az új szennyvíztelepi töltéstől harminc, a bodrogi országúttól száztíz lépés távolságra a gyepen háton fekvő találtak meg Hettmann Géza (akit személyesen ismernek.) Jobb kezében tizenkét milliméteres hatlövetű forgópisztolyt tartott, amelyben egy éles, egy kilőtt töltény volt. Hettmann Géza a szájába lött.

Ez annak a rendőrnök a jelentése, a kiráakadt a holtan fekvő gyilkosra. Az aradi ügyészség vezetője értesítette a nagyváradi főügyészséget is, hogy ennek a jelentésnek a közlésételére engedélyt adott a lapoknak s azután rövid uton visszatette az aktákat a rendőrség bünyügyi osztályához, ahol időközben megindultak a gyilkosság szereplőinek kihallgatásai. Kihallgatták az eset egyetlen szemtanúját, az áldozat kis leányát, a hat éves Eszti. A kis leány a rendőrségen is azt mondta, amit már tegnap éjszaka elmondott az Aradi Közlöny munkatársának s a bünyügyi osztály vezetője előtt is olyan naiv, gyerekes ártatlansággal adta meg a szükséges felvilágosításokat. Mikor azt kérdezték tőle: tudod-e mivel lötték meg anyádat? ez volt a kis lány válasza.

— Azt hiszem dugóval, mert olyan nagyot pukkant.

Az árván maradt kis leány megölt édesanyját a felső temető halottas házában ma felboncolták.

Megegyezés a gázgyárral.

(Harmincezer koronát kap évente Arad város. — A közgyűlés döntése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 23.

Idestova két éve mulik már, hogy a városi bizottságokban, közgyűlésekben elő-előkerül a gázgyár ügye. Kipróbált, mindenféle bonyolódott ügyekben járatos városatyák mondják, hogy a hosszú ideje tartó tárgyalások alatt annyit változott a helyzet, úgy eltért az eredeti kiinduló ajánlattól a gázgyár propozíciója, hogy ember legyen a talpán, aki megmondja: mivel is kezdődött tulajdonképpen az a kisebbfajta tengeri kigyó, amelynek az a címe: a gázgyárral kötendő pótszerződés. Annyi azonban bizonyos, hogy a tárgyalásokban a város lépésről-lépésre tért hódított és most végül olyan kedvező eredményt ért el, amely hosszú időre jelentékeny jövedelmet: *harminc év alatt körülbelül egy millió koronát jelent a város pénztárának.*

A törvényhatósági bizottság tagjai kezdetül két nagy csoportra oszolva vitatták azt a kérdést, hogy teljesítsék-e a gázgyár kérdését: már most kijelentsék-e a város kötelező erővel, hogy lemond az 1920-ben beálló megváltási jogáról. Amíg az egyik — és mint már régebben tudjuk — a nagyobbik csoport kész volt teljesíteni ezt a kívánságot megfelelő ellenszolgáltatás ellenében, a másik csoport pedig végig mereven ragaszkodott a házi kezelés tiszteletreméltó ideáljához és akármilyen stádiumban, elért és még elérhető eredményekkel került ismét a gázgyári ügy a plénum elé, mindig csak oda tértek vissza, hogy a házi kezelés aranybánya.

Igy történt ma is. A tanács az április elején tartott közgyűlés óta ismét tárgyalta a gázgyárral és Varjassy Lajos polgármester kivívott minden kivívhatót. A még vitás részletekben a város csaknem teljes sikert ért el és ma az Urbán Iván báró főispán elnöklete alatt tartott közgyűlésen Lőcs Rezső tanácsnok bejelentette, hogy

a gázgyár kész 1914. január elsejétől fizetni az évi 30.000 koronát a város pénztárába. Kijelenti, hogy a gázorákért a mérnöki hivatal által is konstataált eddigi díjakat szedi. Az ipari gáz árát azonban kéri maximálisan 18 fillérben megállapítani.

Ezt a megállapodást a tanács azzal ajánlotta elfogadásra, hogy az ipari gáz ügyében a város által kívánt 17 filléres és a gázgyár által óhajtott 18 filléres maximumot osszák meg:

az ipari, motoros erőre fölhasznált gáz árát 17 fillérben, a sütés-, főzés, fűdővíz-melegítés céljára használt, tehát inkább kényelmi célokat kielégítő gáz maximális ára 18 fillérben állapítsák meg.

Kis zugás fogadta, amikor a tanácsnok luxusnak, kényelmi használatnak mondta a főzésre használt gázt, de Kertész Miksa dr. nem sok időt hagyott a zugásra. Kitergette aktáit, lapkivágásait és azonnal belehevült a beszédbe:

— A gázgyár ezt a közgyűlést egy mindenre rábírható gyáva testületnek tartja — szölt.

Mindjárt az első mondatnál rácsengetett Urbán Iván báró elnöki csengője és a főispán szigorúan szölt:

— Rendreutasítom. Tessék a szavait megválasztani.

Kertész Miksa dr. ezután enyhébben magyarázta el azt, amit a legutóbbi közgyűlésen is elmondott: hogy Budapesten milliókat jövedelmez a főváros kezelésében álló gázgyár, Temesvár is, Debrecen is jól boldogul a házi-kezeléssel. Különben sem kell sietni a megegyezéssel, várhat a város 1917-ig. Olyan biztosan csinálják főnyereményt — mondotta népiesen — minthogy 1917-ben minden feltételünket elfogadja a gázgyár. Indítványozza, hogy ragaszkodjanak az ipari gáz 17 filléres maximumához.

Somló Armin dr. is a megváltás és házi-kezelés régi híve. Szomorú dolognak tartja, hogy a törvényhatóság annyira fél a házi-kezeléstől, oly kevésbé bizik tisztviselőiben, hogy biztosan elveszettek látja kezükben a gázgyár jövedelmezőségét. Helytelen, hogy monopoliumot adjanak harminc évre a gázgyárnak. A házi-kezelés mindenhol bevált. Debrecen és Temesvár példáira hivatkozik és azt indítványozza, hogy vegyék le a kérdést a napirendről, mert a város nem hajlandó lemondani megváltási jogáról.

A házi-kezelés két hívével szemben Varjassy Lajos polgármester vette védelmébe a tanács javaslatát, amelyet azzal támadtak, hogy vétkes könnyelműség lemondani a házi-kezelés nagy jövedelméről.

— Az a vétkes könnyelműség, hogy elodázzunk egy tényleges nagy jövedelmet — mondta a polgármester — amikor a hangoztatott házi-kezelési nagy jövedelem csak jóslásokban van meg. Más városok példájára bajos hivatkozni, mert ott is mások a viszonyok, még Aradon is. Itt ma beálló előnyökről van. Ilyen előny a 30.000 korona évi jövedelem, amelyet már január elsejétől visszamenőleg kap a város. Az ipari gáz árának emeléséről sincsen szó, mert hiszen ma 17 fillér a maximum és mégis 16 fillérért adja a gyár az ipari gázt. A 18 filléres maximumot csak esetleg beálló szén és munkabér drágulásnál venné igénybe a társulat. Hogy miért sürgős a megegyezés? A városnak azért, mert 1920-ig hat éven át kapja a 30.000 koronát, tehát 180.000 korona jövedelemhez jut és

ideje, hogy ne pótdómeleléssel, hanem más uton szerezzenek jövedelmeket a városnak.

A gázgyárnak pedig azért sürgős, mert nyugodtan hozzá akar látni a telep modern felszereléséhez és a szükséges új befektetésekhez.

Sugar Jenő dr. rövid felszólalása után Kertész Miksa dr. ismételte meg érveit, majd Nemess Zsigmond dr. utalt arra, hogy itt két évi alkudozás eredményéről van szó, amelyet nem szabad fölborítani. Azt a többség már régen kimondta, hogy a gázgyárat nem váltja meg, egyenesen fél a házi-kezeléstől, ezt a momentumot tehát kár ismételtlen a vitába belehozni.

A vitát Adler Andor zárta be, aki — mint mindig — ezuttal is higgadtan, okosan és meggyőzően csoportosította a tényeket.

— Az itt a kérdés, mi jobb anyagilag a városnak — mondotta — és mi hasznosabb a fogyasztóknak: a megváltás, vagy a házi-kezelés. A városnak az utólag visszatérítendő befektetési költségeket kamatos kamattal redukálva évi 28.000 korona hét éven keresztül 1921-ig ez 196.000 korona. Ugyanezt az összeget kapja további 25 éven át, ami 700.000 koronát, harminckét év alatt összesen kilencszázezer koronát jelent. Akkor még teljesen ingyen megkapja a város az átháromló gázgyárat, ami minimális számítással 600.000 koronát ér.

A város tehát összesen és legrosszabb esetben másfél millió koronához jut minden kockázat nélkül.

A házi-kezelésbe vételhez egy millió korona kölcsön kell, tehát ha az évi tiszta jövedelmet 120.000 koronára becsüljük — ami igen magas számítás — abból 60.000 korona a kölcsön amortizálására kell, a másik 60.000 korona pedig 1920-tól 25 év alatt épen eléri a másfél milliót. Csakbogy itt ez a legjobb eshetőség és lehet az eredmény jóval gyengébb is. — A fogyasztók szempontjából is megállapíthatja, hogy a gázgyárral kötendő megegyezés olyan olcsó világító és ipari gázhoz juttatja az aradi fogyasztókat, aminőt Debre-

cen kivételével sehol sem kapnak. Debrecenben pedig azért olcsóbb még a gáz, mert a gáz és villamosáram szolgáltatás egyaránt a város kezében van, tehát nincs konkurrenca. A tanács javaslatát elfogadja.

Urbán Iván báró főispán is arra intett: a közgyűlést, hogy fontolja meg elhatározását, mert a gázgyár igazán magadott mindent, amit a város követelt.

Miután Somló Ármin dr. kérdésére Jegessy Károly dr. tiszti főügyész bebizonyította a pótszerződés célszerűbb voltát, szavazásra került a sor. Kertész Miksa dr. és társa névszerinti szavazást kért, amit a főispán el is rendelt.

A tanács javaslatát elfogadták: Almásy T. Pál, Adler Andor, Avarffy Ferenc dr., Bing János, Brandeisz Henrik, Bogsán Károly, Cziráky Márton, Dörner János, Eles Ármin, Grossmann Jakab dr., Glüek Károly, Hajós Árpád, Kabdebo János dr., Kosztka Emil, Kiss Ferenc, Luszti Ármin, Mihályi Gyula, Maresch Gyula, Mandl Vilmos dr., Nachtnebel Ödön, Nemess Zsigmond dr., Nemess Géza, Nyáry Vilmos, Oravetz Miklós, Parecz Béla dr., Réthy Viktor, Reinhart Kálmán, Ring Lajos, Robitsek Ágoston, Stauber Andor dr., Szathmáry János, Tóth József, Tabakovics Emil, Tolnay János dr., Weisz Dávid, Varjassy Lajos, Lócs Rezső, Vaunay Gyula, Kovács Vince, Greón Nándor, Tisch Mór dr., Kilényi János, Visy Ferenc, Jegessy Károly dr., Angel István dr., Vizer Aladár, Szondy Béla, Murády Álmos, Turay János, Szathmáry Béla, Zubor Andor.

A javaslat ellen szavaztak: Bing Hugó, Berta Titusz, Fényes Dezső, Faragó Rezső, Hoffmann Antal, Kertész Miksa dr., Müller Károly, Nesnera Aladár, Nikolits Sándor, Nagy Sándor dr., Priegl István dr., Reuss Sándor, Szántay Béla, Schwartz János, Somló Ármin dr., Sugár Jené dr., Steigerwald Alajos, Schütz Henrik dr., Tabakovits György dr., Wizer Lajos, Walder Gyula és Krenner Miklós dr.

A szavazás eredményeként Urbán Iván báró főispán kibírdette, hogy 51 szóval 21 ellen a város megkötötte a megegyezést a gázgyárral a tanács javaslata értelmében.

A közgyűlés ezzel véget ért.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Péntek: *Buda gyöngye*, operette. (C. bérlet.)

Szombat: *Buda gyöngye*, operette. (A bérlet.)

* A színház közlései. *Buda gyöngye*. Pénteken este lesz a premierje az aradi színház legfrissebb operettujdonságának, a *Buda gyöngye*-nek. A közönség érthető várakozással tekint az operett-bemutató elé, hiszen Ascher Leó, a Koldusgróf világhírű komponistája csinálta a *Buda gyöngye* muzsikáját, amely kedves, csupa melódiával teli fülbemászó muzsika. Az operette, amelynek eredeti címe *Hoheit* tanzt walzer, ötletes, érdekes meséjű is, úgy, hogy a darab a siker minden kellékével ellátva indul neki a pénteki premiernek. A *Buda gyöngyre* az aradi társulat operette-ensebleja nagy ambícióval készült s előreláthatólag nagy siker helye lesz pénteken az aradi színház. Az operette főbb szerepeit Diósy, Hampel, Benkőné, Nógrádi, Virághné, Benkő Gizi, Barics, Herold, Polgár, Ocskay, Győző, Zempléni játsszák.

Vasárnap délután az idei szezon egyik legnagyobb sikerű operettje, a *Katonadolog* kerül színpadra az ismert kitűnő szereposztásban.

Timár Liza. Az utóbbi évek színpadi eseményeinek legjelentősebbje mindig az volt, ha Bródy Sándor, az élő írók között az egyik legnagyobb, darabot írt. Maga a hír is nagy és élénk érdeklődést keltett s amikor pedig a színdarab bemutatásra került, a közönséget valami csodás láz fogta el. Óriási siker járt Bródy minden darabjának a nyomában, amelyek gyorsan siettek a jubileumok felé. Hiszen csak a Tanítónőre, vagy a Medikusra kell visszaemlékezünk. Ezeket a pazar, nagyszerű sikereket azon-

ban mind tulszárnyalja Bródy új, legújabb darabja, a *Timár Liza*, amelynek még a Bródy-darabok történetében is páratlanul álló nagy sikere lett. A *Timár Lizára* készül most az aradi színház s szinte bizonyosra vehető, hogy Aradon is szenzációsan nagy sikere lesz a pompás, művészi darabnak, amelynek a jövő héten lesz a bemutató-előadása.

* Az aviatikus drámája. (Az *Uránia* szenzációs ujdonsága.) Két érdekesítő és minden ízében izgató drámát mutatott be tegnap a színház. Az egyikben egy lelkiismeretlen ember használ ki egy szegény elmebetegét, sőt nevében gyilkosságot is követ el. Hosszu szenvedések sora következik, míg azután az elmebeteg egy világos pillanatban leleplezi az aljas embert, akit a leleplezés megöl. A közönség ezt a perceről-percra érdekesebb mesét a kitűnő rendezés és játék folytán teljesen élvezte és a fojtó tudat, hogy egy ártatlan szenvedő csak akkor nyert megnyugvást, amikor a sors igazsága elvégezte a maga dolgát. — A másik képen egy elloptott végrendelet körül folyik a harc és egy szegény tanítónő sorsának szomorúsága és nyomorúsága jelenik meg előttünk. Itt is igazságot tesz a sors keze és a végrendelettel elnyeri büntetését, a tanítónő pedig új életet kezd. A közönség ezt a két sorstragédiát élénk érdeklődéssel nézte és megérezte azt a régi nemes szellemet, amely egyébként csupán a régi tragédiákból árad ki. A kiváló képeket ma utólag mutatja be a színház.

* Grant kapitány gyermekei. (Verne Gyula regénye után készült mozi-dráma: Aradon 1914. április 23-án adták először az Apolló-színházban.) A mozi evolúciója szédítő gyorsasággal érte el azt a tökéletes fokot, amelyen ma van: a film-gyárak rengeteg produktuma kiaknázott minden forrást s ha volt még egy ötlet, amelyet a kino-technika kiaknázatlanul hagyott, úgy az nem lehetett más, mint Verne Gyula regényeinek s elsősorban az egyik legszébb alkotásának, Grant kapitány gyermekeinek feldolgozása. Aki olvasta Verne regényét — s ki nem olvasta — az tudja, hogy Grant kapitány regényes történeténél jobb, érdekesebb, érdekesítőbb cselekményt nem örökíthetett meg a mozi. Minden tulszárny nélkül mondhatjuk, hogy hónapok óta nem produkált a kinematográfia annyira tökéletes szédítő nagyszabású s ideizgatóan érdekes képet, mint amilyen Grant kapitány mozidráma. S nem is hisszük, hogy a közel jövőben sikerülni fog ilyen alkotással gazdagítani a mozi komoly sikereit. Amit a hatalmas film jelenetei nyújtanak, azokról csak a legnagyobb csodálkozás hangján lehet beszélni. A premier iránt óriási érdeklődés nyilvánult meg. Öt órától kezdve éjszaka tizenegyig szakadatlanul tartottak az előadások az állandóan zsúfolt nézőtér előtt. Grant kapitány gyermekeit még pénteken és szombaton vetíti az Apolló-színház.

* Aradi fényképész újabb sikere külföldön. A Photographic Society of Ireland, ideai Dublini (Írország) nemzetközi művészi fénykép kiállításán, Weisz Hugó kiváló aradi fényképészünk, ismét kiállított képeire a legelső díjat, ezüst érmét kapott, külföldiek csoportjában. Weisz Hugó 10 képpel szerepelt ezen kiállításon: A táncosnő (Vertán Ida), Fiatal leány (Schoor Gitta), A váza (Vajda Hajnalka), Fehérben (P. K.-né), Anya és gyermekei otthon (Montag Manóné), Biedermejer (Keszler Ede és neje), Baby (Deutsch Klárka), Tanulmányfő (K. H.), A festő (A. E.), Portrai (I. festőművész.)

* „Jack Hilton” címe annak a világra szóló szenzációnak, melyet legközelebb az *Uránia* színház bemutat.

VÁROS ÉS MEGYE

Az aradi honvédtüzérlaktanya építése. Ma döntött a törvényhatósági bizottság Arad legközelebbi nagy építkezése: a honvédtüzérlaktanya felépítése felől. A közgyűlés határozatai után — ha a miniszteri jóváhagyások elég gyorsan megérkeznek — rövidesen ki lehet irni az építés munkájára az árlejtést is. A tüzérlaktanya telkéről is csak a mai rendkívüli közgyűlés gondoskodott, amennyiben végre elhatározta, hogy a Hungária textilgyárral az ismeretes telekesere ügyében megegyezik. Lócs Rezső gazdasági tanácsnok ismertette, hogy az áprilisi rendes közgyűlés óta mennyiben haladtak előre a textilgyárral folytatott tárgyalások. A tanács javaslatára a közgyűlés ezuttal elfogadta a Hungária textilgyár pozícióit és hozzájárult ahhoz, hogy a gyár a telekeserében befizetett körülbelül 18.000 koronát visszakaphassa a várostól, ha saját hibáján kívül álló okból nem tudja három éven belül megkezdeni a munkaházépítést és így a most adott telek visszaszáll a város tulajdonába. Szathmáry János és Nachtnebel Ödön főmérnök felszólalásai után a tanács javaslatát fogadták el és 84 szavazattal négy ellen átengedték a tüzérlaktanya céljára szükséges telekért cserébe adott területet a textilgyárnak. — Az építendő tüzérlaktanya ügyében — mint Lócs tanácsnok elmondta — a katonasággal ezek a megállapodások jöttek létre: A város a pécskai uton 19 katasztrális hold területet ad a laktanya céljára és itt 1.800.000 korona költséggel felépíti a tüzérlaktanyát. A katonai kincstár az épületekért 25 évi bértartam alatt évi körülbelül 133.000 korona térítési díjat fizet. Gyakorlótér céljaira az új közös lovassági gyakorlótér a kurticsi ut mentén levő 230 hold áll külön díj mellett rendelkezésre és külön 8 százalék kamatozásnak megfelelő térítést kap a város körülbelül 53.000 korona értékű, a laktanyaépítéshez szorosán nem tartozó létesítményekért. Adler Andor azt az aggodalmát juttatta kifejezésre, hogy az építés előirányzott költségei a tüzérlaktanyánál is, mint már sok városi építésnél esetleg száz perccel is alatta maradnak a később felszaporodó többkiadásoknak és ez esetben a 133.000 korona térítés csak kis százaléka a befektetett tőkének. Nachtnebel Ödön főmérnök és Lócs Rezső gazdasági tanácsnok megnyugtató fölvilágosításai után a közgyűlés az előadottak értelmében elhatározta a laktanya megépítését, a telek értékének megállapítására a bírói becsü kieszközlését, és utasította a tanácsot a részlettervek sürgős elkészítésére.

Egy héten két közgyűlés. Április elején már tartott egy rendes és egy rendkívüli közgyűlést Arad városa. A rendkívüli közgyűlés épen ma volt. Szombaton délután azonban újabb közgyűlése lesz a városi törvényhatósági bizottságnak. Az összehívást a Magyar Banktól fölveendő két és fél millió kölcsön ügyében hozandó határozat tette szükségessé. Ezen az ügyön kívül csak a leánygimnázium ügyében ma beérkezett sürgős beadvány kerül tárgyalásra.

SPORT.

+ Arad város ifjúsági bajnokságáért április 26-án (vasárnap) az Aradi Torna Egyesület óvártéri sporttelepén délelőtt tíz órakor a MARTA-csapat játszik az igen erős ellenfélnek bizonyult AFCs ellen. A mérkőzést husz filléres jegy megváltása mellett lehet megtekinteni.

Huszártisztek lovasünnepéje.

(Az aradi ekvitáció befejezése. — Bal-
eset a díjugratásnál.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 23.

A pécskaiuti huszárcsaszárnya mögött elterülő síkságon ma délelőtt tartották meg az aradi ekvitáció tisztjei lovasünnepélyüket. Napsütéses, ragyogó volt a délelőtt és pompás, tarka látvány volt a napfényben csillogó sok-sok színes uniformis, amelytől szürkén ütött el néhány civil ruha és üdén váltak ki a hölgyek színpompás tavaszi kosztümjei.

Fél tizenegykor már ellepték a katonatisztek a nagy síkság déli részét, amely a közönség számára volt fenntartva és egymásután állottak meg ezen a helyen elegáns magánfogatok és automobilonok, amelyeknek puha üléseiről előkelő urak és hölgyek ugrottak ki a zöld gyepre, ahol minden egyes érkezőt hangos sarkantyupengéssel és harsány üdvözléssel fogadták a vendéglátó katonatisztek. Csakhamar élénk társalgás fejlődött ki a jelenlévők között és ezüstös csengésű vidám kacajoktól lett hangos a gyakorlótér, ahol máskor csupán marcona huszármesterek kommandói hallszanak.

Báró Bohus Lajosné, Kintzig Jánosné, Madarász Elemérné, Madarász Sári, Purgly Jánosné, Purgly Lászlóné, Slány Alfréd alezredesné, Simon Karola, dr. Prohászka Lászlóné, dr. Köpf Jánosné, Schór Gitta, Issekutz Magdy, Reicher Pepe, Nyéky Ilona, Pucher Nusi, Szalay Károlyné, báró Metzgerné, örgróf Pallavicininé, Csernovits Diodorné, Csernovits Mimi, Laczay Endréné, Farkas Sándorné, Herzig Örnagné, dr. Bogdán Virgílné, Bogdán Emici, Schauer Eszti: a hölgyeknek ezt a névsorát tudtuk hirtelenében összeállítani a gyepen, ezek voltak azok, akik a színekben amugy is gazdag ünnepélyt még pompázóbbá, derűsebbé tették s akiknek az otléte tán még a díjaknál is jobban ösztönözte a snájdig huszártiszteket, hogy kitegyenek magukért. És a hölgyeknek nem is hozott csalódást a mai délelőtt. Szépek, ügyesek és bátrak voltak a lovon a tiszték, csak fokozták a gyakorló téren azt az illúziót, amit az uniformis a szalónokban keltett.

A pálya keleti oldalán, elkülönített térségen foglalt helyet a zsüri, amelynek tagjai voltak Pallavicini Alfréd örgróf, Bréda Viktor örgróf, Capdebó Géza tábornok, Purgly László, Resch vezérörnagy, Schilling os. és kir. lovasdandárparancsnok (Temesvár), Vécsey Miklós alezredes, a 12. közös huszárezred parancsnoka, Cserépy Árpád huszár alezredes, Bugarin Örnagy, Eber Viktor Örnagy Wiplinger Örnagy és Herzig Ottó Örnagy. A zsüri elhelyezkedett, a kürtös jelt adott és megkezdődött a díszes ünnep, amelynek első része díjlovaglásból állott. Hármass csoportokban állottak fel a katonatisztek és adott kürtjelre egymásután mutatták be szebbnél-szebb produkcióikat. Lassu lépésből galoppozni kezdtek, majd vágatva rohantak a huszártiszti lovak, gyönyörűség volt nézni, s erős trappban is milyen szép tartással mentek. Mikor egy hármass csoport befejezte mutatványait, odaálltak a zsüri elé, amely még egyszer végigmustrálta a most mozdulatlan, feszes tartásban ülő tiszteket, aztán másik csoport következett.

A díjlovaglás sokáig tartott, akik elfáradtak a szemlélésében, a büfféhez mentek, ahol a pezsgőfröccs hűsítőleg hatott a nap melegétől bágyadt közönségre. Körülbelül egy óra felé járt ma az idő, amikor a díjlovaglást be-

fejezték és kezdődött az ünnepély izgatóbb része: a díjugratás különböző fajtájú gátakat, rudbarriéreket, farakásokat, sövényárkokat kellett keresztülugratniok, a legkomplikáltabb akadályokat gyönyörű stílusban ugrották a lovak s a közönség, különösen a hölgyek, ugyancsak izgultak, amikor egy-egy gát előtt hirtelen ijedség szállt meg egy lovat és semmiképen sem akart neki menni a gátnak. A esőkönnyös huszárló ilyenkor kapálózott, ágaskodott, magasra ugrott, de hiába volt az erőlködés, a lovas biztos kézzel fogta a gyeplőt, és nem esett le a lóról, amelyet végül mégis csak kényszerített, hogy keresztülugorja a gátat. A hangulat olyan volt, mint lóversenykor szokott lenni, csak a totalizátor bódé hiányzott, de az izgalom így is meg volt. Nevek hangzottak a levegőben, leányok és asszonyok ejtették ki őket, s aki figyelmesen nézte a hölgyek arcát, megkönnyebbülést láthatott azon, amikor egy-egy tiszt sikeresen végzett a gáttal, és halk sóhajok törtek elő, ha rosszul sikerült az ugrás.

— Brávó Lühe — ezt a kiáltást lehetett leggyakrabban hallani, és a 12. huszárezrednek ez a fiatal, szimpátikus hadnagya tényleg gyönyörű hibátlansággal vett minden gátat, megérdemelte a csodálatot. Egyszerre csak rémült sikolyok szálltak fel a nézők ajkairól, és mindenki izgatottan futott a pálya keleti oldalára, ahol egy farakásnál az egyik lovas leest a lováról. Véletlenségből messziről vette a ló a gátat, és nem ugrotta keresztül a farakást, hanem épen rá ugrott: A ló felbukott és a földre bukott lovasa is.

A gyepen vérző arccal, fájdalmasan hörögve feküdt egy egészen fiatal gyermekes arcú szőke tiszt: Von der Lühe Nándor hadnagy.

A körülállókkal vízzel locsolják, és néhány pillanat múlva már felemelték a földről a sebesültet, akinek nem történt komolyabb baja.

— Vissza akarok szállni a lóra — mondotta a hadnagy, amikor magához tért, de bajtársai és az orvos nem engedték már meg, hogy lóra szálljon.

A kis incidens után hamar helyreállt a nyugalom és a tiszték folytatták az ugratást, amelynek izgató érdekessége annyira lekötötte a nézőközönséget, hogy egészen negyed háromig, mikor az utolsó ötös turnus is végzett a gátakkal, kinnmaradt a gyakorlótéren.

A turnusok végeztével Percel Aladár hadnagy hors concours bravuros lovaglást végzett: a pályának mind a tizenöt gátját egyetlen hiba nélkül ugratta keresztül Lühe hadnagy lovával, amelyre a hadnagy balesete után ő szállott fel. Ezzel a gyönyörű produkcióval véget ért az ünnepély és Eber Viktor Örnagy felesége kiosztotta a nyerteseknek a díjat.

A következő értékes díjak kerültek kiosztásra: Schilling lovasdandárparancsnok díja, a 2., 7. és 12. huszárezred díja, a dandártiszti iskola három díja, az Aradi Versenyegylet díja és Eber Viktor Örnagy, Herzig Ottó Örnagy, Morvay Ákos főhadnagy, Zwolensky József főhadnagy, Madarász József hadnagy, Radetzky József hadnagy díjai. A díjlovaglás nyertesei a következők: 1. Von der Lühe Nándor. 2. Percel Aladár. 3. Radetzky József. 4. Szóó Lajos. 5. Pongrácz Károly. 6. Piazti Miksa. 7. Orozy Elemér, báró. A díjugratásban a következők nyertek díjakat: 1. Percel Aladár (Lühe hadnagy lovával). 2. Bánffy Miklós báró. 3. Éder Elemér. 4. Éder Viktor. 5. Pongrácz Károly. 6. Éder Elemér (Radetzky hadnagy lovával). 7. Orozy Elemér báró. 8. Percel Aladár (Bartha hadnagy lovával).

Az ünnepély után a tisztí étkezéskor diné volt, amelyen Schilling generális lelkes szavakban emlékezett meg az ekvitáció kitünő lovaglótanárának Morvay Ákos főhadnagynak

nagy érdemeiről, mert főleg az ő működésének köszönhető, hogy a mai ünnepélyen olyan gyönyörű munkát produkáltak a tiszték. Eber Viktor Örnagy a brigádiiskola nevében mondott köszönetet Schillingnek, amiért megjelenésével emelte az ünnepély fényét.

Az ekvitáció tisztjei este a Fehér Kereszt szálló nagytermében bált adtak, amelyen — kipihenve addigra már a délelőtt súlyos fáradalmait — friss erővel és vidám kedvvel jártak a táncot egész a reggeli órákig. A bálon a következő urhölgyek jelentek meg:

Asszonyok: Eber Viktor Örnagné, dr. Farkas Sándorné, Herzig Ottó Örnagné, dr. Köpf Jánosné, Laczay Endréné, Lukácsy Miklósné, Madarász Józsefné, Pucher Zoltánné, Reicher Károlyné, Schór Lajosné és Szlány alezredesné.

Leányok: Adamovich Cica, Csernovics Mimi, Issekutz Magdy, Madarász Sári, Pucher Nusi, Reicher Pepe, Schór Gitta.

Az új választói névjegyzék összeállítói.

(Arad közgyűlésének határozatai.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, április 23.

Arad város ma délutánra összehívott rendkívüli közgyűlése foglalkozott az új választói törvény következtében szükséges intézkedésekkel és megállapította a szavazókör számait, valamint megválasztotta az új központi választmányt, amelynek feladata lesz a választói névjegyzéket összeállítani.

A kerületenként négy-négy szavazókört megállapító tanácsi javaslatot a közgyűlés Angel István a főjegyző ismertetésében egyhangulag elfogadta. A szavazókörök összeállítását a hozzátartozó térképpel most 15 napi közszemlére helyezik. Az összeállításnál egyedül Urbán Iván báró elnöklő főispán szólalt föl és azt emelte ki, hogy az egyes szavazókörökbe aszerint osztottak be több, vagy kevesebb választót 1000 és 700 között, amint a kör várható fejlődésével kisebb, vagy nagyobb szaporodása gondolható a választóknak.

Angel István dr. főjegyző a tanács nevében javasolta ezután, hogy alakítsák meg a törvény szerint 18 tagból álló központi választmányt, osszák azt a választói névjegyzékek összeállításával járó nagy munka gyorsabb elvégzése céljából három osztályba és egyuttal válasszák meg az osztályok elnökeit is.

Priegl István dr. a két választó kerület mindegyikébe két-két osztályt lát szükségesnek a névjegyzék összeállítására.

Urbán Iván báró azonban megadta a felvilágosítást, hogy ez a praktikusabb beosztás azért nem valósítható meg, mert a szükséges egy-egy elnök és négy-négy tag nem kerül ki négy osztály számára a 18 központi választmányi tagból.

A felvilágosítás után Priegl dr. visszavonta indítványát és Nemess Zsigmond dr. és Parecz Béla dr. elnöklete alatt két szavazatszedő bizottság előtt megtörtént a titkos szavazás, amelynek eredményeként a központi választmány tagjai lettek a beadott 78 szavazat közül Adler Andor (70 szavazattal), Angel István dr. (78), Avarffy Ferenc (74), Fábry Sándor dr. (78), Issekutz László dr. (78), Jegessy Károly dr. (78), Mútek Lajos dr. (74), Müller Károly (72), Nagy Sándor dr. (72), Pálmai Lajos dr. (69), Parecz Béla dr. (77), Reinhart Gyula (64), Ring Lajos (78), Rosenberg Miksa dr. (71), Steinhart Mór dr. (74), Tolnai János dr. (74), Varjassy Lajos dr. (76), Vizer Lajos (72).

A megválasztottak a távollévő Issekutz László dr. és Fábry Sándor dr. kivételével letették az esküt és meghallgatták Urbán Iván báró figyelmeztetését, amely a választói törvény alapos tanulmányozására intette a tagokat. A főispán javaslatára a három osztály elnökévé Varjassy Lajos polgármestert, Jegessy Károly dr. tiszti főügyészt és Steinhart Mór dr. tiszteletbeli főügyészt választották meg.

A csermői dráma a nagyváradi tábla előtt.

(Czeisler Sándor felmentése jogerős.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, április 23.

A nagyváradi királyi tábla felelősségi tanácsa Harmati Károly elnöklése alatt Böhm Jenő előadásában ma tárgyalta Czeisler Sándor csermői bankkönyvelő bűnyűjét, aki tudvalevőleg a múlt év augusztusában agyonlőtte Weinberger Menyhért csermői kereskedőt. Mint emlékeztető, Weinberger azzal gyanúsította Czeislert, aki testi-lelki barátja volt, hogy feleségével viszonyt folytat. Egy napon elhívatta magához s feleségével együtt bezárva őt egy szobába, durván rája támadt s azt követelte a férfitől és a nőtől: ismerjék be, hogy egymással viszonyuk volt. Később revolvert rántott Weinberger s azzal támadt Czeislerre, aki védekezésül szintén kirántotta fegyverét s rálőtt ellenfelére, akit a golyó szíven talált. Az aradi törvényszék felmentette Czeislert, mert úgy találta, hogy a könyvelő, amikor Weinbergert agyonlőtte, jogos védelemben volt. Az ügyész az ítéletet megfellebbezte s így most a tábla foglalkozott az ügygel.

A mai tárgyaláson Skultéty főügyész-helyettes volt a vád képviselője, a vádlott védelmét Fráter Pál dr. látta el. Megjelent a tárgyaláson Czeisler Sándor is, aki elegáns szaktetben állott a bírák előtt.

Böhm Jenő előadó ismertette a dráma lefolyását s az ügy iratait, majd az ügyész elmondotta vádbeszédét, amelyben kérte Czeisler megbüntetését, mert sok dolgot nem lát igazolva, ami miatt annak idején felmentették őt.

— Két seb volt — ugymond — a férjen, az egyik a hasán, ez könnyebb természetű volt, a másik a hátán, ez volt a halálos. Ugy képelem s úgy is történhetett, hogy a megverés után a felháborodott férj bevégzettnek látta a vallatást, a feleségéhez indult s hátat fordított Czeislernek, aki szegyenében revolvert rántott s boszúból ejtette a halálos sebet. Weinberger hirtelen hátra fordult s ekkor kapta a második lövést a hasába. Hogy a revolvert mellette találták, ez nem bizonyít semmit, mert kieshetett a holttest forgatása közben, vagy kieshetett akkor, mikor a kulcsot keresték nála.

Fráter Pál dr. védő mondotta el ezután védőbeszédét. A tábla ítélete bizonyára végső megnyugvást fog kelteni — mondotta — az ügyész privát felfogást közöl, amelyet semmiféle bizonyíték nem támogat.

A dráma bűnöse nem az, aki a vádlottak padjára került, hanem az, aki rossz lélekkel és aljas okokból írta meg névtelen levelét,

s akit a törvényes igazságszolgáltatásnak nincs módjában előállítani. A vád képviselője olyan dolgokat hozott fel, amelyekre vádat alapítani lehet, de ítéletet nem. Kéri a törvényszék felmentő ítéletének helybenhagyását.

Az elnök ezután megkérdezte Czeislert, van-e valami megjegyezni valója.

— Nincs! — felelte a vádlott.

Elnök: Ön azt állítja, hogy Weinberger a feleségére revolvert fogott. Hogy lehet, hogy ezt nem vette észre az asszony?

Czeisler: Lehet, hogy a kétségbeesetten hátráló asszony azt sem tudta, mi történik vele, én azonban távolról mindent megfigyeltem. Én az ágynál állva vártam, mikor kerül rám a sor.

— És miért lőtt a férjre, mikor az háttal volt ön felé?

Kérem, hát láttam is én hogy mit csinállok akkor! Csak azt tudtam, hogy az életem megmentéséről van szó. Csak azt láttam, hogy ő megfordul s erre a helyzetre olyan jelenet után senki sem ért volna rá figyelni.

A tábla ezután ítélethozatalra vonult vissza s az elnök nemsokára kihirdette az ítéletet, amely a törvényszék felmentő ítéletét indokainál fogva helybenhagyta. Az ítélet indokolásában a tábla kimondja, hogy Czeisler átlépte ugyan a jogos önvédelem határát, de abban a helyzetben, feldúlt lelkiállapotában az első lövés után nem jöhetett annak gyors felismerésére, hogy a veszély elmúlt. Az ügyész az ítéletben megnyugodott s így az jogerős lett.

HIREK.

A király betegsége.

— Lassan halad a gyógyulás. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Bécs, április 23.

A hurutos tünetek lassu visszafejlődése nagy elővigyázatosságra kényszeríti az orvosokat s így a király ma kénytelen volt dolgozószobájában maradni s nem végezhetett szokott sétáit. Az orvosok kerülni óhajtanak mindent, ami a bronchitisz gyógyulását késleltené. Károly Ferenc József főherceg és Zita főhercegnő ma Bécsbe érkeztek s a király környezetéből kedvező értesüléseket kaptak.

A király öt órakor elvégezte rendes teendőit, megebédelt s a három fogásos ebédet jó étvágygyal fogyasztotta el. Az orvosok hét órakor újból megvizsgálták. — Udvari körökben azt beszélnek, hogy a király közérzete ma kielégítő volt. A köhögési inger az orvosok nem tartják kedvezőtlen szimptomának, mert bőséges váladék követi, ami arra enged következtetni, hogy a katarrus oldódása halad.

A Neue Freie Pressének orvosi körökből vett értesülése szerint a szív működés jó, csak a légzés kissé gyorsabb, mint normálisan. A sűrűsödési központ ugyan kisebb, de még mindig kimutatható. A sűrűsödés környékén számos zörej hallható. Ezt állapították meg ma reggel az első vizsgálat alkalmával Kerzl, Ortner tanárok. Ortner este ismét megjelent Schönbrunnban és másodszor is megvizsgálta az uralkodót.

A király kezelőorvosai este a következő hivatalos kommunikét adták ki őfelsége állapotáról:

A legfinomabb légszűrők katarrusa majdnem teljesen eltűnt, ellenben a durvább légszűrők katarrusa változatlanul fennál s ennélfogva a zavaró köhögési inger is. Étvágy és erőállapot teljesen kielégítő, őfelsége ötnegyed órát töltött napfényben, nyitott ablaknál. Kerzl dr., Ortner dr.

A király ma délután fogadta Montenuovo herceg főudvarmestert, Paar és Bolfras hadsegédeket és Schiessel bárót. A király közvetlen környezetében, ahol az utolsó napokban nagyon nyomott volt a hangulat a király betegsége következtében, a mai teljesen kedvező nap hatása alatt vidámabb lett a hangulat és általában biznak abban,

hogy őfelsége rövid időn belül visszanyeri egészségét.

A trónörökös ideérkezésének időpontja még nincs megállapítva. Ma híre járt, hogy a trónörökös csak rövid időre érkezik Bécsbe, audiencián jelenik meg a királynál és nyomban utazik Budapestre.

— Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jelentése. Elvétve eső, vagy zivatar várható, későbbi hőszűnyedéssel. — Sargönyprognózis: Elvétve csapadék, zivatarok, később hűvösebb.

— A munkapárt delegátus jelöltjei. Budapestről jelentik: Az országgyűlési nemzeti munkapárt ma este fél kilenckor Khuen-Héderváry Károly gróf elnöklése alatt régi helyiségében értekezletet tartott. Az értekezlet megnyitása után Tisza István gróf bejelentette, hogy a párt néhány nappal ezelőtt a szokásos felhívásokat elküldötte az ellenzéki pártokhoz, a felhívásokat át is vették, de csak az alkotmánypárt vezetősége küldött értesítést, amely szerint nem kíván részt venni a bizottságokban. A többi ellenzéki párt nem válaszolt a felhívásokra, ennél fogva a párt nem volt abban a helyzetben, hogy a delegáció tagsági helyeire nézve újabb felszólítást küldjön nekik. Csak az alkotmánypártnak küldtek ilyen felhívást, de miután sulyt helyeznek arra, hogy a delegációban az ellenzéki pártok is közpolitikára és a katonai költségvetés terén aggályaiknak és kritikájuknak szabad kifejezést adjanak, ennélfogva a névsorba vették azokat a képviselőket, akik tavaly a delegációban részt vettek. Ezt a párt helyeslőleg tudomásul vette és szintén ugyanazokat jelölte a delegációkba, mint a legutolsó alkalommal. Az értekezlet ezután megtárgyalta a kereskedelmi, földművelésügyi és igazságügyi tárcák költségvetését. Az értekezletet holnap folytatják.

— Leánygimnázium Aradon. Aradon már régebben mozgalom indult meg, hogy a leányok modernebb és magasabb iskolai oktatását leánygimnázium felállításával biztosítsák. A közoktatásügyi miniszter már ki is jelentette, hogy hajlandó a leánygimnáziumot létesíteni, ha legalább száz szülő jelentkezik, akik leányukat beiratják az intézetbe. Ma Marzso István máv. felügyelő és igen sok társa azt a kérelmet intézte Arad város közönségéhez, hogy a felállítandó leánygimnázium céljára a Hasszinger utcai leányiskola épületében egy esetleg két tantermet engedjen át. A városra a leánygimnáziumból a termék átengedésén kívül semminemű teher nem hármlik. A teljesítésre érdemes kérelmet szombaton délután rendkívüli közgyűlésen tárgyalják.

— Szentgyörgynapi kapuzárás. Békés civilemberek, akiknél a nap reggel hét órától, este nyolcig tart, mennyien tudják, hogy mi esoda nevezetes dátumra virrad holnap Annál jobban az éjszakázók, a lumpok, no meg a házmesterek. Igen uraim, holnap április 24-én szent Györgynek, a sárkányölő lovagnak napja, vagyis ez a nap fordulópontot jelent minden évben Arad életében. E napon városná változik át Arad, 10 órakor csukják be este a kapukat, hogy aztán nem is egy fél év múlva, pontosan szeptember 29-én szent Mihálykor megint visszaszűnyedjünk falusi mivoltunkba, megint kilenc órakor zárják be orrunk előtt a kapukat. Ezen a helyzeten — ki tudja hányadszor hangoztatjuk! — végre segíteni kellene, mert mégis komikus dolog, hogy amikor minden nagyobb városban télen-nyáron este 10 órakor zárják a kapukat, csak Arad várja a Szent György napot, amely várost csinál a faluból.

— **Báró Neuman Dánielné betegsége.** Őszinte és nagy részvéttel fordul a közönség báró Neuman Dánielné Fürst Mária betegsége felé. Ma megérkezett Aradra a nagybeteg báróné veje, Dániel Tibor báró főispán feleségével, Neuman Margit bárónővel. A család távirati hívására az esti gyorsvonattal Aradra utazott Wostek dr. bécsi egyetemi tanár, aki Löwinger Miksa dr. és Issekutz László dr. kezelő orvosokkal tanácskozott s miután a beteget hosszasan megvizsgálta, kijelentette, hogy a helyzet változatlanul komoly ugyan, de a fölépülés nincs kizárva. A beteg ma valamivel könnyebben érezte magát s többször, rövidebb időre öntudatra is tért, de ezt a kedvező állapotot ismét az öntudatlanság érzése váltotta föl. Állapotában ma annyiban mutatkozott javulás, hogy az öntudat percei jelentkeztek, míg tegnap egy pillanatra sem tért magához. A bécsi professzor konstataulta, hogy a szív működés majdnem kifogástalan s a reflexek is jelentkeznek. A tanár holnap reggel 7 órakor ismét megvizsgálja a nagybeteg, aki mellett egész éjjel föl váltva virrasztottak kezelő orvosai. Wostek tanár, aki holnap visszautazik Bécsbe, mindenben helyben hagyta Löwinger dr. és Issekutz dr. intézkedését.

— **Milliomosfia autókatasztrófiája.** Klagenfurtból jelentik: Klagenfurt környékén súlyos autószerencsétlenség történt ma este. Egy Steinmarkból érkező automobil szédületes tempóban igyekezett Klagenfurt felé és Müllersdorf állomás közelében a Klagenfurt felé induló személyvonat utasai a legnagyobb rémülettel látták, hogy a közeli országúton az automobil egy fának ütközött s a bennülők kifordultak a kocsiból. A vonatot nyílt pályán megállították s az utasok a szerencsétlenség színhelyére siettek, ahol súlyos sebekről borítva két férfi feküdt. A sebesülteket a vonatra tették és beszállították Klagenfurtba. Itt megállapítást nyert, hogy a szerencsétlenül járt automobil utasok egyike Dréher Tivadar, Dréher Antalnak, az ismert milliomos sörgyárosnak a fia, aki a Dréher-féle gyárakat vezette, a másik pedig a soffőr. Dréher állapota rendkívül súlyos, a feje teljesen össze van zúzva s az orvosok nem hiszik, hogy túléli az éjszakát. Nincs kizárva az sem, hogy a másik utas, akit a soffőrnek tartanak, Dréher Tivadar öccse, minthogy mindketten eszméletlenek, ezt még nem lehetett megállapítani. Ugy látszik az automobil a súlyos katasztrófa előtt elgázolt valakit, mert körülbelül egy órával a szerencsétlenség megtörténte előtt egy stájerországi községből sürgönyöztek a klagenfurti rendőrséghez, hogy ha az automobil odaérkezik, tartóztassák fel. Dréher Tivadarnál ötezer korona készpénzt találtak.

— **Az „amerikás” gróf itthon.** Budapest-ről jelentik: Ma éjszaka tizenegy óra öt perckor a keleti expresszvonattal megérkezett Budapestre Károlyi Mihály gróf. Az ellenzéki képviselők közül többen Pozsonyig elebe utaztak, a budapesti pályaudvaron pedig Sághy Gyula, a függetlenségi párt alelnökének vezetése alatt a párt többi tagjai várták, ezenkívül a függetlenségi egyesületek küldöttségei és nagyszámu közönség meleg ovációkban részesítette. Károlyi Mihály gróf rövid beszédben köszönte meg a fogadtatást és elmondotta, hogy amerikai útja valóságos diadalmenet volt. A közönség azután zajos ovációk között lakásáig kísérte el a gróft.

— **A szocialista hercegnő halála.** Breslauból jelentik: Ma meghalt dr. Willimné született Württemberg hercegnő, aki a szocialista párt mozgalmaiban, amelyekbe férje vezette be, igen élénk részt vett. A hercegnő férjével anyja halálos ágyánál ismerkedett meg és olyan vonzalmat érzett az orvos iránt, hogy nőül ment hozzá.

— **Zanella nem lehet podeszta.** Budapest-ről jelentik: Fiume város képviselőtestülete, mint ismeretes, Zanella Rikárdot polgármesterré választotta meg. Ez a választás Fiume város statutuma értelmében csak akkor válik jogerőssé, ha a király jóváhagyja. Mint a Budapesti Tudósító értesül, most érkezett le a legfelsőbb elhatározás, a mely szerint ő felsége a választástól a jóváhagyást megtagadta. E szerint a statutum értelmében nyolc napon belül új polgármester-választást kell tartani.

— **Aradi ujságiróból makói végrehajtó.** A Budapesti Közlöny mai száma tudatja, hogy Horovitz Gusztáv aradi lakost az igazságügy-miniszter a makói királyi járásbíróshoz végrehajtóvá nevezte ki. Horovitz Gusztáv, aki évek óta jól ismert színházi kritikusa az Aradi Közlönynek az év elején tette le sikerrel a végrehajtói vizsgát az aradi királyi törvényszék vizsgáztató tanácsa előtt, miután az ujságirói pályáról nyugodtabb, csendesebb hivatal felé törekedett. Állását, amelyre most számos pályázó közül kinevezték, valószínűleg május elején foglalja el.

— **Furcsa tüntetés.** Londonból jelentik: Az amerikai nagykövetség palotája előtt ma különös tüntetést rendeztek a mexikói háború ellen. A követség kapuja előtt egy csomagot találtak, amely ujságokból kitépett lapokkal volt tele, amely ujságok a háború és az olajtröszt közötti összefüggést magyarázzák. A cikkekben két kutya képe is volt, amelyek Rotschild és Rockefeller aláírásával voltak ellátva. A palota falára ezt írták a tüntetők: Olaj-vér.

— **Halálos benzinrobbanás.** Budapest-ről jelentik: Ma este hét órakor az óbudai Laktanya utcában a haditengerészeti laktanyában Joklik József huszonhét éves elektrótechnikus a műhelyben dolgozva gyufával ért a benzinlámpához, amely felrobbant és súlyosan megsebesítette a technikust. A mentők kórházba szállították Joklót, akinek életbenmaradásához nincs remény. A robbanás következtében nagy riadalom támadt. A laktanyának több ablaka is betört s a mentők nagy apparátussal vonultak ki a robbanás színhelyére, mert azt a hirt kapták, hogy számos súlyos sebesült van.

— **Súlyosan elítélt részeg katonák.** Lajbachból jelentik: A Zaria című szocialista ujság ma azt a feltűnést keltő hírt közli, hogy a 17. gyalogezred hatodik századának több katonáját azzal az indoklással, hogy részeg állapotban kihágásokat követtek el, a katonai törvényszék elé állították és súlyosan elítélték. Egy szakaszvezetőt négy, egy káplárt négy, egy őrzetőt három, tizenhét régebb ideje szolgáló közlegényt két-két évi, egy közlegényt pedig kilenc hónapi nehéz börtönre ítélte a törvényszék. Az elítélt altisztek lefokozása a kazárnya udvarán feltűnő módon ment végbe, amennyiben az egész ezredet kivezényelték a szomorú aktushoz. Az egész hatodik századot felosztatták, a legénységét több századba osztották be és más századok legénységéből új hatodik századot állítottak össze. A katonai hatóságok e szigorú rendszabályainak okairól mélysegesen hallgatnak.

— **Női gummiköpenyek legjobb angol gyártmány,** ára már 25 koronától kezdve rendkívül nagy választékban Radó Gyula áruházában. 2057

— **Gyermekkosci gyári raktár Fischer-féle** Nagyaruházban Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt. Fischer-nél legfinomabb, legmodernebb és legelegánsabb gyermekkosci 20%-al olcsóbbak lettek.

— **Értesítem a nagyközönséget,** hogy május hó 1-én az Andrássy-tér 15. szám alatt levő fényirodámot felhagyom, mely időtől Sztojkovits és Békés cég alatt csak Szabadság-tér 16. alatt működöm. — További szives pártfogást kérek kitűnő tisztelettel Békés Jenő fényképész. 2507

— **Urak ruháikat olcsón és divatosan csak a** posztó gyári raktárban szerezzék be Leichner és Fleischer Arad, Szabadság-tér 17. 2395

— **Gyermek kosci, tolokocsi, gyermek-** székek, legolcsóbban Hegedüs cégnél. 1321

— **Legelegánsabb gyermek- és fiu-** kosci és felöltők Hirsch Antal uriszabó üzletében Arad, Andrássy-tér 22. kaphatók. Olcsó szabott árak. Telefon 677. 1557

TARKASÁGOK.

(A gyászoló férj.) Egy aradmegyei faluban meghalt a község egyetlen kereskedőjének felesége. A férj szinte vigasztalhatlan volt. A temetésen tragikus jelenetek játszódtak le, a sokgőgő férj ájultságot mutatott és a koporsó után akart ugrani a sírba. Az egyik sírató asszony, aki a férjét támogatta, odasugta a boldogtalannak:

— Vigasztalódjék, tudok egy nagyon jó partit.

Amire az ájuldező ember sírva felelt:

— Már elkésett.

(A paraszt szíve.) Egy aradi ügyvéd a napokban Kisjenőn járt, mert dolga volt a járásbírósnál. Azonban nem tudta, hogy hol van a bíróság, mert még sohase volt Kisjenőn. A község közepén levő hid mellett pipázgatott egy paraszt férfi. Az ügyvéd hozzáfordult:

— Mondja barátom, merre van a járásbíró-sági épület?

A paraszt ember a hosszú utca végére mutat:

— Arra tessék menni, azután jobbra fordulni, ott van.

Az ügyvéd félórai gyalogolás után a mondott helyre ért, de ott bizony hírt se látta a járásbírósnak. Ott is megkérdezte valakitől, hogy hol van a bíróság?

— Ott, ahol az a hid látszik, kérem, a jobb oldalon levő első utcában.

Az ügyvéd megcsóválta a fejét és visszaku-tyagolt a hidhoz. Még mindig ott pipázott a paraszt. Az aradi ur haragosan szólt rá:

— Hát maga miért bolondított el engem? Hiszen nem ott van a bíróság, ahová maga küldött engem.

— Igaza van az urnak, de én nem tehetek róla, mert nem tudtam, hogy hol van az a bíróság.

— Hát akkor miért mondta, ha nem tudta?

— Szívességet akartam tenni az urnak. Ha azt mondom, hogy nem tudom, hol van, bizonyosan azt gondolta volna az ur, hogy nem mondom igazat, mert bizonyosan tudom, csak nem akarom megmondani. Hát inkább szívességet tettem.

(Amikor a gyerek sír.) Miska, a három éves ördög mindig akkor szokott a házi zenekarra rákezdeni, amikor vendégek vannak a családban. Ha nem sír, nem veszik észre és ez szörnyen fájni neki. A napokban is bögött, mert a szomszéd szoba tele volt vendégekkel. Amikor a fiu sírni kezdett, Mariaka, a tizenhat éves leány zongorához ült.

— Micsoda szemtelenség ez?! — kiáltott a fiu.

— Miért?

— Mert ha te zongorázol, nem hallani, hogy én sírok.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

= Hajóstársaságok a kivándorlási akcióban. Budapestről jelentik: A Hamburg-Amerika Linie és a Norddeutscher Lloyd igazgatói ma Budapestre érkeznek és holnap megkezdik a tárgyalást Sándor János belügyminiszterrel új kivándorlási egyezmény létesítésére. A kormány álláspontja ebben a kérdésben teljesen egyezik az osztrákokéval, a kik kikötötték, hogy a német kikötőben, hajóra menő utast csak akkor veszik fel a társaságok, ha van utlevele. Minek ellenőrzésére azután az osztrák és magyar konzulátus hivatalnokai megtekintheti az utasok jegyzékét. Az önálló Magyar-Amerikai vonal alapítására vonatkozó tárgyalást a német hajóstársaságokkal való meg egyezés után kezdi meg a Cunard a belügyminiszterrel.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Részleti tudósítás.

Budapest, április 23.

Készáru.

Amerika egygyel magasabb, kínálat, vétel edv korlátolt. 8 ezer mm változatlan.

Határidő.

	Dél	2 órai
	sárlat	sárlat
Buza 1914. áprilisra	12 86-12 87	12 87-12 88
Buza 1914. májusra	12 81-12 82	12 79-12 80
Buza 1914. októberre	11 72-11 73	11 71-11 72
Rozs 1914. áprilisra	10 58-10 59	10 58-10 59
Rozs 1914. októberre	9 10-9 11	9 05-9 06
Tengeri 1914. májusra	6 85-6 86	6 84-6 85
Zab 1914. áprilisra	8 20-8 21	8 12-8 13
Zab 1914. októberre	7 94-7 95	7 94-7 95

Az árak 50 kilóként számítva.

Budapesti értéktőzsde (április 23.)

Osztrák hitel	614
Magyar hitel	805 51
4% koronajáradék	80 62
Osztrák-magyar államvasuti	725
Jelzálogbank	412 50
Lezámitolóbank	507 50
Hassai Bank	278 50
Magyar Bank	496 50
Kereskedelmi Bank	3638
Rímamurányi	650 25
Salgótarjáni	697
Közmű Vasút	622
Városló Villamos	816

Bécsi értéktőzsde (április 23.)

Osztrák hitel	612
Magyar hitel	808
Osztrák-magyar államv.	708
Dél vasút	99 50

A Temesvári Lloyd-társulat terménycsarnokának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonként korona értékben.) 1914. apr. 23. Buza 75 kilogrammos 24.90-24.90, 76 kilogrammos 25.00-25.10, 77 kilogrammos 25.20-25.30, 78 kilogrammos 25.40-25.50. Rozs (prima) 19.20-19.40, (közép) 18.80-19.00, Árpa (söröző) (takarmány) 13.40-13.6, Zab (prima) 14.20-14.30, (közép) 12.30-12.40, Tengeri régi (magyar) új 12.90-13.00, (román) régi 13.70-13.80, új 10.30-10.50, Burgonya 100 kgr. (fehér) 6.20-6.30, (rózsás) 7.00-7.10

Felölős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Péntek, 1914. évi április 24-én:

C) Bérlet.

C) Bérlet.

Itt először:

Buda gyöngye.

Operette 3 felvonásban. Írta: Brammer Gyula és Gr'nwald Alfréd. Magyar színpadra alkalmazta: Mérei Adolf. Zenéjét szerkesztette: Dr. Ascher Leó. Karnagy: Tilger Arpad. Rendező: Pojgár Sándor.

SZEMÉLYEK:

Lid	Diósgy Nusi	Strampl	Ocskay M.
Pianderer	Poigár S.	Mária	Hampel Iona
Sátor	Barics Gy.	Macska bácsi	Győző A.

Kezdete este 7/8 órákor.

NYILTÉR.

György

Menyhért és Társa

Női Felöltők

áruháza Arad, Andrásy-tér 8. szám. (A Minorita templom bejáratával szemben.)

Legújabb tavaszi újdonságaink u. m.:

- Angol felöltők
 - Divat köpenyek
 - Selyem és brochee köpenyek
 - Angol kostumeok
 - Leány kostumeok
 - Divat aljak
 - Blouseok és Pongyolák
- teljes választékban megérkeztek. 1164

Szabott ár! Telefon 8-55.

A tisztviselők és katonatisztek bevásárlási r. t. szerződéses szállítója. :: ::

Tekintetes

Rudas Pál úrnak

Budapest.

Az „Aradi Ujság“ múlt évi június hó 21-iki számában téves budapesti tudósítás alapján azt írtam, hogy Önt a budapesti rendőrség letartóztatta. Miután ez a tudósítás a valóságnak meg nem felelt és Ön alaptalanul lett meghurcoltatásnak kitéve, kötelességemnek tartom Öntől ezennel bocsánatot kérni.

Arad, 1914. február 8.

Tisztelettel
Réthy József.

Előttünk:
Dr. Vörös László.
Marót Sándor.

2757

Az Aradi Közlöny

kiadásában május elején megjelenő Aradot érintő vonatok indulását és érkezését fel tüntető vasuti menetrend részére hirdetések felvételnek

**a kiadóhivatalban.
Telefon szám ... 151.**

7297-1914. kh. sz.

Hirdetmény

A mind gyakrabban megismétlődő szerencsétlenségek igazolják, hogy a szabad Marosban és az élővízcsatornában való fürdés életveszéllyel jár. A Maros medre, és az élővíz csatornának annak takarítása folytán feléktalana, helyenkénti mélysege folyton változik és ujjonnan keletkező örvényei áramsebessége nemcsak az uszni nem tudók, de a gyöngébb uszók életére is a legnagyobb veszélyt képezi.

Mint hogy a Maros folyón létesített ingyenes fürdők mindenkinek rendelkezésére állanak és teljesen feleslegessé teszik az életveszéllyel járó szabadban való fürdőséget, a közönség életbiztonságának megóvása érdekében a szabadban való fürdést az 1885 évi XXIII. tcz 25 §-a alapján Arad szab. kir. város rendőrhatalóságának egész területén betiltom és figyelmeztetem a lakosságot, hogy mindazok, akik e tilalom ellen vétnek, a hivatkozott örvény 186 §-a szerint fogynak büntetlettel. Egyidejűleg felkérem a szülöket, gyámokat, gondnokokat, a tanácsot tartó iparosokat, kereskedőket, az elemi és közép iskolák igazgatóit hogy a felügyeletük alatt álló gyermekeket, tanulókat, a rendszerben foglalt utalómról tanítsák ki, ügyeljenek, hogy szigorúan betartsanak.

Arad, 1914. évi április hó 10-én.

Grén,
főkapitány.

Apró hirdetések.

As „Aradi Közlöny” egyes példái nyaf — már a kora reggeli órákban — a következő helyeken kaphatók: H. Klein Mór könyv- és papírkereskedésében Andrassy-tér 12.

Weisz Leó könyv- és papírkereskedésében Andrassy-tér 13.

Pichler Sándor könyv- és papírkereskedésében Szabadság-tér 1.

Kappich Zsigmond papírkereskedésében Andrassy-tér 25.

Décsi Géza könyv- és papírkereskedésében Forray-u. (Gr. Hunyady-palota).

László Sándor dohány nagy árudájában Andrassy-tér 21.

Örv. Hammerschlag Lipótné dohány-tözséjében Andrassy-tér 15.

Weisz Antonia dohány-tözséjében József főherceg-ut 3.

Örv. Ambrusné dohány-tözséjében Weisz János-u. 3.

Einwag Róza dohány-tözséjében Weisz János-u. 13. (Főpostával szemben.)

Ruhmann Zsigmond papírkereskedésében dohány-tözséjében Hunyadi-u. 1.

Huszti Mária dohány-tözséjében Szabadság-tér 8.

Barna Béla hírlap- és hirdetés-irodájában Atzél Péter-utca 1. Zrinyi-u. oldal.

Márki Clotild dohány-tözséjében Deák Ferenc-utca 5.

Weisz Jusztinnál Arad Hegyaljai Villamos vasút állomás.

Örv. Alizkovits Zsigmondné dohány-tözséjében, Salacz-utca 1.

Vasúti portánál Arad, pályaudvar.

Valamint: Temevár, Mezőhegyes, Makó, Brád, Máriaradna és Piski vasútállomásokon, továbbá Nagyváradon és Békéscsabán.

Azon apróhirdetésekre vonatkozó tudnivalók, ahol a hirdetés mellett: „Bővebbet, vagy cím a kiadóban” áll, közelebbi adatok olvashatók az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalának előcsarnokában elhelyezett táblán.

LEVELEZÉS.

A ki akar burkoltan, akár kifejezetten a nemi életre vonatkozó szeméremserű, vagy a közérkölcös-geget veszélyeztető hirdetését tesz közzé, azt a törvény egy évig terjedhető fogsázzal és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtja.

„Piros szegfűs urlembert.”

Küldjön levelet rögtön, a kiadóba multkorai jeligémre. Mikor jön le, hol. Várjam? B. 2753

Barna asszonyka

sürgősen gavallér urlembert tisztességes barátságát keresi. Lehet vidéki is. Levelet a kiadóhivatalba „Nem vagyok szép” jeligémre. 2754

ALKALMAZÁST NYER.

Teljesen gyakorlott

doctor juris ügyvédjelöltet keres mégis 1-re Dr. Parecz Béla ügyvéd 2612

Ügyes tanuló

Mihály Gyula cukrászdában felvetetik. 2720

Kell és Krausz

cégnél egy ügyes, fiatal segéd felvételük. 2588

Magyar német

levelezésben perfekt, mérlegképes könyvelőt keres helybeli nagykereskedő cég. Cím a kiadóhivatalban. 2737

ALKALMAZÁST KERES.

Irodai teendőkhöz

jártas (érettségizett) fiatal ember megfelelő állást keres. Szíves megkereséseket e lap kiadóhivatalába kér.

Középkorú nő

bejárónőnek ajánlkozok a délelőtti órákra. Liphárt Á. ánné Fácán-u. 4. sz. 2751

Nyugalmasított

városi tanító, munkabíró, teljesen bírja a magyar, német, szerb nyelvet; közigazgatási és jogi ügyekben jártas, megfelelő alkalmazást keres. Megkereséseket „Olcsó munkaszerő” jelige alatt továbbít a kiadóhivatal. 2425

KIADÓ LAKÁS.

Butorozott szobák

szépen berendezve jutányos árban kiadók, Backó-utca 5 szám. 2710

Két

utcai szoba, konyha, mellékhelyiségekkel, vízvezetékkel május hó 1-re kiadó Nagy Sándor-u. 5 sz. 2756

Az Andrassy-téren

az első emeleten, a főtér kellő közepén, egy utcai lakás azonnalra, vagy május hó 1-re kiadó Bővebbet a kiadóhivatalban.

2 utcai szoba

butorozva fürdőszobával garzon lakásnak kiadó Batthyány-u. 82a. Telefon 589. 2487

INGATLAN.

Bérbház

2 emeletes, belváros közepén, 10 évig adómentes, elsőd. Bővebbet Zombory Józsefnél, Forray-utca 2/a sz. 2747

ÜZLETEK.

Jóforgalmu

korcsma és üzlethehelyiség külön teremmel együtt, kiadó. Cím a kiadóban. 1501

Egy

jó meneteli fűszerüzlet családi ok miatt eladó, Damjanics-u. 1. sz. alatt. Örv. Freud Béláné. 2719

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Antik órák

kaphatók Losonczy Lajos órák és órákzerésznél, Szabadság-tér 1. 2727

Homok

rostált vagy kavicsos házhoz szállítva megrendelhető Porcsán Lajosnál Boczkó-utca. 2571

Háziasan készült

komlópár élesztőt kenyérsütéshez viszontelárusítóknak a legolcsóbban szállít Nagy Pál Mihály komlóspár élesztőgyára Földes-k. 2679

Szülőkarót,

7 láb magas prima tölgyfából szállított bármely állomásra előnyös árban. Vas József, fakereskedő, Uj-arad. 2697

Két nagy műhelykályha

100 hosszú, 90 széles, vastag kázanlemezbeli, hozzávaló csövekkel eladó. — Bővebbet; Porcellánház, Eötvös-utca 8. 2722

Eladó

egy női park-hintó, vagy egy homok futó kocsival becserezélem. Deák Ferenc-utca 24 2721

Két

szép nagy olajfestmény, 1 bordó, 1 zöld szövet függöny, és egy fallitűkór azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2755

Jókarban levő

gázlámpák eladók. Boros Béni tér 10. sz. 2789

Egy doboz

100 darab hártyalon levélpapír, 50 papír és 50 seympapír belésű boríték egy koronáért kapható Ingusz I. és Fia könyv- és papírkereskedésében. Telefon 517. 1941

Butor

kevésbé használt, teljes hálószoba és más különálló butorok eladók. Verőczy utca 5. I em. Megtekinthető d. u. 2-4 ig. 2677

KÜLÖNFÉLE.

Fucovesin

Tabl. fucovesin comp. Elhízás elleni gyógyszer, nem hashajtó, nem ártalmas. Kipróbált biztos szer. — Ára használati utasítással ellátott eredeti doboznak 8 korona 50 fillér. Főraktár: Hehs Vilmos gyógyszerháza a Szent Istvánhoz Aradon, Batthyány-utca. Összes készítményeink Földes Kelemen gyógyszerházában is kaphatók. 5189

Ügyes kárptos

ajánlkozok mindennemű e szakba vágó munkák gyors és pontos elkészítésére, saját műhelyemben és kívánatra házaknál is legolcsóbb ár mellett. Vidékre ár felmérés nélkül Sahl M. Határ-u. 17 sz. Stoll Béla lakatossal szemben 1897

Mindenki olyan öreg,

aminőnek látszik, aki nem akar megöregedni, használja a Földes-féle Hair regeneratort, ezen készítménytől minden ősz haj visszanyeri eredeti színét. Nagy üveg ára 2 korona. Földes gyógyszerháza, Aradon. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszerházában. 1224

A körösbökönyi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság.

2126-914. tkvi szám.

Árverési hirdetmény kivonat.

„Codrul” takarékos és hitelintézet mint r. t. végrehajtatónak Herbej Niku'ae a tul. N. kul. ae végrehajtást (szenved.) ellen indított végrehaj. á i ügyében a telekkönyvi hatóság a végrehaj. ási árverést

2530 K. tőkekövetelés és járulékat behajtása végett a körösbökönyi kir. járásbíró területén levő Zarándhodos községben fekvő, s a zarándhodosi 12. sz. tkvben ifi. Herbej Niku'ae nevében irt A. I. 1-6. sors. (42., 43.) 286, 376, 579, 691, 788 hrsz. 636 kor. kikialtási árban elrendelte.

Az árverést 1914. évi július hó 29 napján délelőtt 10 órakor Zarándhodos községhezánál fogják megtartani.

Az árverés alá kerülő ingatlan a kikialtási ár kétharmadánál alacsonyabb áron nem adható el.

Az árverelni szándékozók kötelesek bánatpénzzel a kikialtási ár 10% át készpénzben, vagy az 1881. LX tc. 42 § ában meghatározott árfolyammal számított óvadékképes értékpapírosban a kiküldöttnél letenni, hogy a bánatpénznek előleges bírói letétbe helyezésétől kikialtított letéti elismervényt a kiküldöttnek átadni és az árverési feltételeket aláírni (1881 LX tc. 147., 150., 170. §§.; 1908 XL tc. 21. §).

Az aki az ingatlanért a kikialtási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet igérni senki sem akar, kö ele nyomban a kikialtási ár százaléka szeriort megállapított bánatpénz: az általa ígért ár ugyanannyi százalékaig kiegészíteni. (1908 XL tc. 25 §)

Kbökény, 1914. évi április hó 21. napján. 2750

Zamaróczy s. k.
kir. jbró.

Takszámeteros

Bér-autók
Telefonszám
816

Szolgálat: reggel 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8 sz.

Yoghurt

Üdit,
Táplál,
Gyógyít.

Naponta frissen készíti az

Aradi Tejcsarnok

Házhoz szállítás. Kapható kávéházakban és üzlethehelyiségekben. 2321

Alulirt helyen eladó:

égetett téglák,
malternek való homok,
egy homok bánya,
muhar és bükköny széna.

2732
Flórián-u. 6B. sz. 3 ik ajtó.

Lázár Jenő

Fogtechnikai terme

ZRINYI-UTCA, Br. BOHUS-PALOTA II. KAPU.
Szabad liffhasználat. Telefon 993. szám.

Foghuzás. Műfogak. Fogtömés.

vizsgázott fogtechnikus.

7165—1914.

Hirdetmény.

A honvédelmi miniszter az 1912. évi LXIX. törvénycikk 4. §-a alapján a városunk területén található lovaknak osztályozását rendelte el.

Felhívjuk ennél fogva mindazokat, kiknek birtokában ló, öszvér, öszvérszamar és szamar, valamint fogatos jármű van, hogy a f. évi április hó 28-ától május hó 5-ig terjedő 8 napi határidőn belül lovaik, öszvéreik, öszvérszamarik és szamaraik illetőleg fogatos járműveik számát, nemét valamint a lovaikhoz tartozó málbásállat felszereléseket az összeírás foganatosítása céljából a helyzinén megjelenő rendőri kerületi biztosoknak 200 koronáig terjedhető pénzbüntetés terhe mellett pontosan bejelentésük.

Nem kell bejelenteni a következő lovakat és járműveket:

1) az Őfelsége és a királyi h/s tagjainak udvartartásához tartozó lovakat és járműveket;

2) a nemzetközi jog értelmében területenkivüliséget élvezők személyes használatra szolgáló lovakat és járműveket;

3) a fegyvereserőhöz tartozó egységeknek annyi lovát ahányat mozgósításkor tartani kötelesek;

4) a csendőrséghez tartozóknak

szolgálatuk teljesítéséhez szükséges lovakat:

5) az udvari és állami méneseintézeteknek, állami méneseknek és csikótelepeknek és gazdasági tenyész lovakat és járműveit és

6) a kincstár tulajdonában lévő lovakat és járműveket.

Arad sz. kir. város tanácsának 1914. évi április hó 11 tartott üléséből.

A városi tanács.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságánál 1914. évi április hónap 25 dik napjának d. u. 4 órájára rendkívüli közgyűlést hirdetek, melyre a törvényhatósági bizottság t. tagjait meghívom.

Tárgy:

1. a m. kir. belügyminiszter urnak 69082—1914. számú intézkedése a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvény Társaságtól felveendő 2.500.000 koronás kölcsön tárgyában.

2. Marzó Iván és társainak kérénye az Aradon felállítandó leánygimnázium céljaira egy, esetleg 2 tanterem átengedése iránt.

Arad, 1914. évi április hó 23.

Urbán Iván, s. k.

183pán.

1760—1914. pm.

Hirdetmény.

Az 1913. évi utadói minimumnak külön kitüntetését tartalmazó egyéneknél kivétési jegyzékét vélegetesen megállapítom és a városháza I. emeletén levő hivatalos helyiségemben folyó év április 10-től 25-ig terjedő 15 napra közzemlére kiteszem azzal, hogy az ellen felszólalás irásban hivatalomba nyújtandó be.

Arad, 1914. április 9-én.

Varjassy,
polgármester.

Kalmár József villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 3. sz.
Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözőknek figyelmébe:
villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

Villanyos csillárokat, villanyos fűszedényeket, villanyos vasakokat, villanyos hajszító vasakat, Wolfgram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket. 461

242—1914. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széké a felső temetőben szükséges electro motor szállítása iránt folyó év április hó 27-én d. e. fél 11 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár: Teljes előállítás és felszereléssel 1200 korona.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 5°/_o-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban a városi pénztárban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok leszártan, nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1914. évi április hó 14-én tartott üléséből.

A gazdasági szék.

**Használt ólom
megvételre kerestelik**

RADÓ GYULA

NŐI FELÖLTŐ ÁRUHÁZÁBAN

ARAD.

KOSZTÜM UJDONSÁGOK

cottelen, pepita és más divatszövetekből
legjobb szabás már 35 koronától kezdve.

Legújabb divatu női felöltők

Rövid divatfelöltő,
Sportkabátok,
Selyem felöltők,
Fehér kabátok,
Gyermek felöltők,

Leányka ruhák,
Bluzok,
Pongyolák,
Aljak,
Lüster- és gummiköpenyegek

rendkívül nagy választékban.

Gyászruhák és gyászbluzok.

Szabott árak!

Telefon 238.